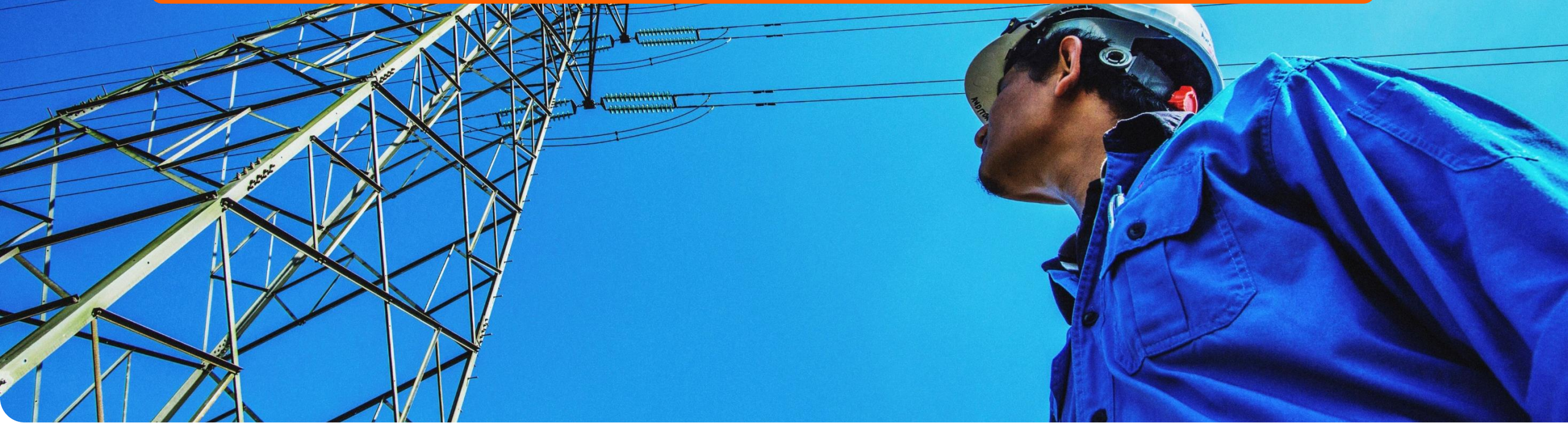

Reakcja polskiego biznesu na szok energetyczny.

Perspektywy dla inwestycji energetycznych

Raport ING Banku Śląskiego i Europejskiego Kongresu Gospodarczego
Czerwiec 2023

do your thing

Autorzy

Leszek Kąsek

starszy ekonomista

leszek.kasek@ing.pl

Leszek Kąsek jest ekonomistą w Biurze Analiz Ekonomicznych ING Banku Śląskiego od 2018 roku, odpowiedzialnym za zrównoważony rozwój, transformację energetyczną oraz zielone finansowanie w Polsce. Zajmuje się także analizami i prognozami bilansu płatniczego i handlu zagranicznego oraz przepływami środków unijnych.

Wkład ze strony ING Banku Śląskiego

Rafał Benecki, główny ekonomista

Wkład ze strony Europejskiego Kongresu Gospodarczego

Jacek Ziarno, redaktor naczelny Magazynu Gospodarczego Nowy Przemysł

Dziennikarze Grupy PTWP:

Magdalena Brzózka, Bartosz Dyląg, Jerzy Dudała, Aleksandra Helbin, Karol Hołownia, Justyna Koc, Jakub Lachert, Adrian Ołdak, Piotr Myszor, Adam Sierak, Piotr Stefaniak, Jakub Szymanek, Adam Tubilewicz, Roman Wieczorkiewicz, Wojciech Żurawski.

Podziękowania

Uprzejmie dziękujemy przedstawicielom następujących firm, które wzięły udział w badaniu, w kolejności alfabetycznej: ArcelorMittal Poland, Bizon, Budimex, Bumech, Cognor, CynkoMet, Danone, Federal-Mogul Gorzyce, FoodWell (d. Bakalland), Grupa Żywiec, LPP, Makarony Polskie, Metal-Fach, PKP Cargo, Polpharma, Stadler Polska, SuperDrob, ZF Automotive Systems Poland Częstochowa, ZPUE.

Dziękujemy również przedstawicielkom Skandynawsko-Polskiej Izbie Gospodarczej (SPCC) i Włoskiej Izbie Handlowo-Przemysłowej w Polsce.

Jak cytować:

Leszek Kąsek (red.), Reakcja polskiego biznesu na szok energetyczny. Perspektywy dla inwestycji energetycznych, Raport ING Banku Śląskiego i Europejskiego Kongresu Gospodarczego, czerwiec 2023.

Wprowadzenie

Wszystkie polskie firmy bez wyjątku zostały dotknięte szokiem energetycznym w 2022 roku, część z nich zareagowała na niego aktywnie. Skala wstrząsu na poziomie firmy była m.in. uzależniona od energochłonności procesów produkcyjnych i wykorzystywanych nośników energii. Firmy podjęły wysiłki na rzecz poprawy efektywności energetycznej czy budowy własnych źródeł odnawialnych. Decydując się na inwestycje energetyczne nierzadko napotykały przy tym na bariery regulacyjne, często też zderzały się z problemem niedostosowania sieci elektroenergetycznych do bardziej rozproszonych źródeł energii.

Wiele firm, szczególnie z sektora MŚP skorzystało z rządowych tarcz osłonowych, ale i tak – podobnie jak duże firmy, które nie otrzymały takiego wsparcia – przerzuciły wyższe koszty energii na ceny swoich produktów i usług.

Wnioski – na fundamencie danych makroekonomicznych i analizy trendów na rynkach energetycznych – powstały z wykorzystaniem informacji zaczerpniętych bezpośrednio z polskiego biznesu (mowa tu o przedstawicielach menedżmentu dziesięciu firm z różnych branż) oraz dwóch izb handlowych (skandynawskiej i włoskiej) działających w naszym kraju.

Dziennikarze portali Grupy PTWP przeprowadzili pogłębione wywiady na zlecenie ING Banku Śląskiego (styczeń-marzec 2023 roku). Pełne rozmowy są dostępne w otwartej formule – poprzez linki zamieszczone w raporcie.

Raport podsumowuje reakcję biznesu na drogą energię i istotne ryzyka niedoborów oraz odpowiada między innymi na następujące pytania:

- co wstrzymuje inwestycje energetyczne w Polsce (→ biurokracja, regulacje, nieprzystosowane sieci),
- do czego może prowadzić segmentacja rynku energii wywołana zróżnicowanym wsparciem publicznym - w zależności od wielkości firmy (→ przejściowa ulga, zniekształcone sygnały rynkowe),
- jakie są oczekiwania firm co do cen i dostępności nośników energii w 2023 roku (→ stabilizacja i raczej trend spadkowy),
- jaki będzie polski miks energetyczny za dwie dekady (→ oparty na OZE z istotną rolą energii jądrowej, w tym SMR),
- oraz dlaczego zazielenianie i kryteria ESG to nie moda, lecz konieczność dla utrzymania konkurencyjności i współpracy w globalnych łańcuchach dostaw (→ większe firmy już podlegają praktycznym konkretnym wymogom).

Bez adekwatnej strategii energetycznej i odblokowania potencjału w inwestycjach w efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii i modernizację sieci energetycznych, możemy tracić szanse na niezależność i konkurencyjność polskiej gospodarki. Podkreślimy: polskie firmy już dziś zderzają się z coraz bardziej restrykcyjnymi wymogami ESG ze strony partnerów w swoich łańcuchach dostaw.

W raporcie akcentujemy konieczność przyśpieszenia rozbudowy i modernizacji dystrybucyjnych i przesyłowych sieci elektroenergetycznych jako warunku sine qua non dla inwestycji w zeroemisyjne źródła wytwarzania: OZE i atom.

ING Bank Śląski i Grupa PTWP, organizator Europejskiego Kongresu Gospodarczego stały po stronie polskiego biznesu w trudnych i wymagających czasach na rynkach energetycznych i w budowie antykryzysowej odporności naszej gospodarki. Jako bank oferujemy finansowanie, doradztwo, dostęp do wielosektorowej wiedzy i doświadczenia. Jako wydawca, spółka eventowa i medialna organizujemy platformę wymiany wiedzy, dialogu społecznego i pogłębionej dyskusji publicznej.

Mamy nadzieję, że nasz wspólny raport będzie wsparciem dla konstruktywnej debaty o dzisiejszym systemie energetycznym Polski i jego przyszłości w horyzoncie kilku dekad.

Michał Mrozek
wiceprezes, ING Bank Śląski

Wojciech Kuśpik
inicjator i organizator Europejskiego Kongresu Gospodarczego
prezes zarządu, Grupa PTWP

Nasza narracja

1. Szok energetyczny 2022 r. i normalizacja w roku 2023

- Inwazja Rosji na Ukrainę i ograniczenie importu rosyjskich paliw doprowadziły do bezprecedensowego cenowego szoku energetycznego w Europie.
- Działania władz europejskich i polskich łagodziły skalę oddziaływania wstrząsu na gospodarkę; ciepła zima pomogła w normalizacji cen energii pod koniec 2022 r. i w I połowie roku 2023.

2. Reakcja polskich firm – dostosowanie cen i własne inwestycje energetyczne

- Wszystkie polskie przedsiębiorstwa zostały dotknięte zaburzeniami na rynku energii, choć w nierównym stopniu.
- Firmy przerzucały wyższe koszty nośników energii na kontrahentów; te z sektora MŚP korzystały z energetycznej „tarczy”. Wiele firm podjęło inwestycje w efektywność energetyczną i własne odnawialne źródła energii, napotykając przy tym na wiele barier.

3. Badanie jakościowe ING Bank Śląskiego i EEC – wywiady z polskimi firmami

- Wiemy o tym dzięki wsłuchaniu się w głos polskiego biznesu. Obok analizy makroekonomicznej i sektorowej, te opinie i fakty stanowią dla nas kluczowe źródło informacji. Dziennikarze portalu WNP.pl przeprowadzili w I kwartale 2023 r. pogłębione wywiady z 19 firmami i 2 izbami handlowymi działającymi w Polsce.

4. Bariery dla zielonych inwestycji przedsiębiorstw

- Poczynania polskich firm wpisują się w megatrendy globalne czy europejskie, jeśli chodzi o inwestycje w czystą energię, niemniej jednak większe firmy skarżą się na uciążliwość procedur, nierówne traktowanie czy niską przepustowość sieci elektroenergetycznych.

5. Priorytet – rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych

- Polski biznes mocno wskazuje na konieczność przyspieszenia rozbudowy i modernizacji dystrybucyjnych i przesyłowych sieci elektroenergetycznych jako warunku sine qua non dla inwestycji w zeroemisyjne źródła wytwarzania: OZE i atom. Elektryfikacja pozostaje kluczem dekarbonizacji do 2050 roku - dotyczy to świata, Europy i Polski. Nowoczesne sieci są kluczowym elementem transformacji energetycznej.

A photograph of a complex industrial power plant. The scene is dominated by a dense network of blue-painted steel beams, pipes, and walkways. Yellow safety railings are visible on several levels. Large, horizontal pipes run across the middle ground, with thick plumes of white steam or smoke rising from them. In the lower-left foreground, there is a large, cylindrical, ribbed metal tank. The overall atmosphere is one of intense industrial activity.

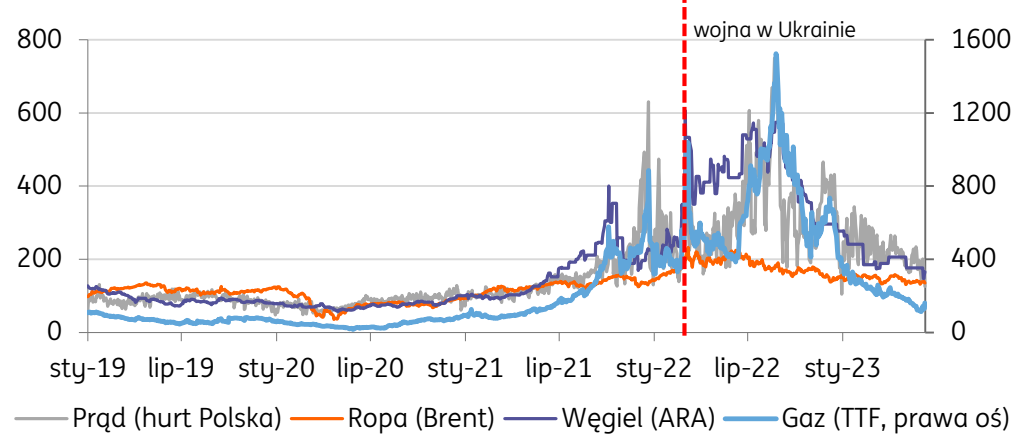
Szok energetyczny 2022 r.

i normalizacja sytuacji w roku 2023

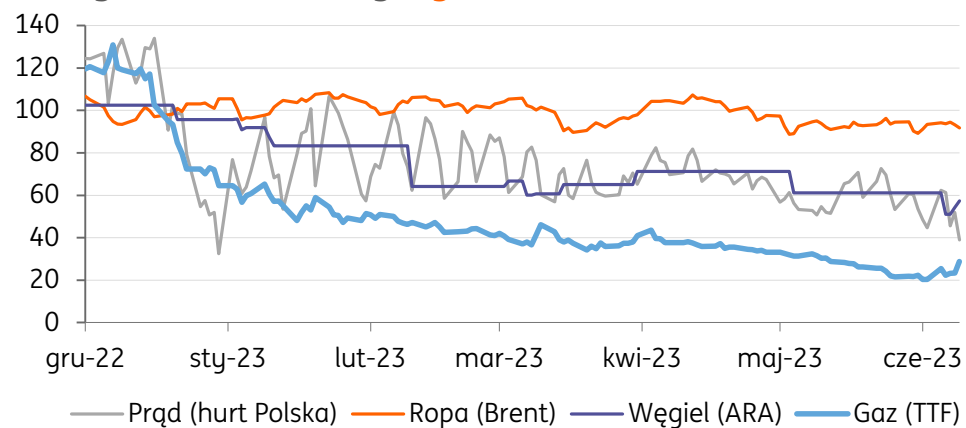

Szok energetyczny 2022 i normalizacja sytuacji w 2023 roku

Ceny nośników energii: styczeń 2021 r. = 100

Ceny nośników energii: grudzień 2022 r. = 100

Źródło: Bloomberg.

Wojna wywołała eksplozję cen energii, głównie gazu ziemnego w 2022 r., ale jego ceny w br. spadły do poziomów sprzed wojny.

- Rekordowo wysokie ceny nośników energii były głównym „kanałem wpływu” wojny na polskie firmy. Wahania cen rozpoczęły się już przed agresją Rosji na Ukrainę, ale lokalne maksimum przypadło na lato 2022 r. (16-krotny wzrost cen gazu, 6-krotny wzrost cen węgla i energii elektrycznej na rynku hurtowym niż na początku 2021 r. Jesienią 2022 r. ceny zaczęły się ustabilizować.
- Jeszcze w grudniu 2022 r. rozpoczął się systematyczny trend spadkowy, który trwa już do czerwca br. Na początku czerwca ceny gazu ziemnego TTF (€27/MWh) były o 77% niższe niż w grudniu 2022 r., ceny węgla ARA (\$112/tona) o 43% niższe, energii elektrycznej na rynku hurtowym TGE w Polsce (PLN424/MWh) o 50%, a ceny ropy naftowej Brent (\$76/baryłka) o 7% niższe niż pod koniec 2022 r.
- Ceny gazu wróciły do poziomów sprzed wojny, lecz nie sprzed pandemii.

” Zawsze w Cynkomecie największym kosztem w procesie cynkowania pozostawał cynk - to ok. 60 proc., a pozostałe koszty (w tym energii) schodziły gdzieś na dalszy plan. Ale w momencie, gdy ceny energii urosły kilkakrotnie, to właśnie one zmieniły znacząco konstrukcję kosztową w firmie.

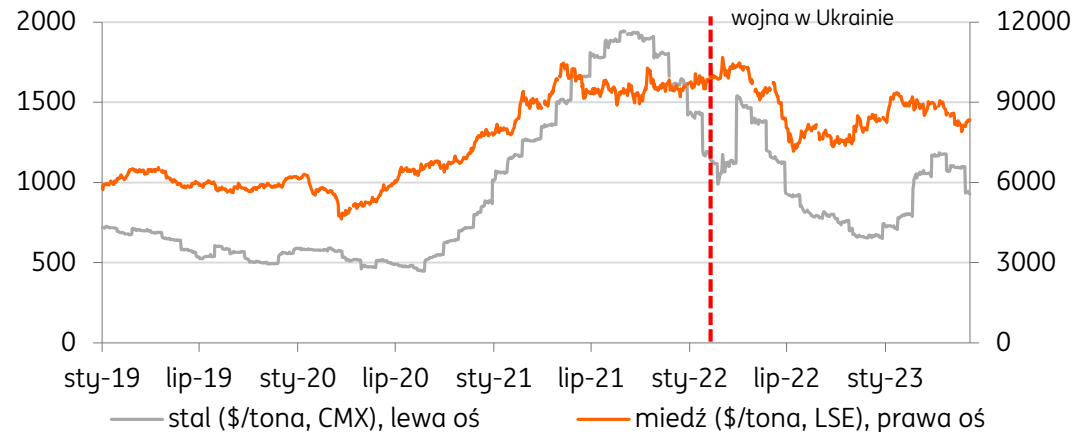
Wszyscy wokół mówią: „ceny gazu spadły”, „ceny prądu spadły”. Ale w porównaniu do czego? Jeśli prąd w 2022 r. był „zabukowany” po 400 zł, a dzisiaj jest po ok. 700 zł za 1MWh, to dla nas nic przecież nie spadło, tylko podrożało o ponad 70 proc.! Gaz kupowaliśmy w spocie, gdzie był nawet po 1500 zł... Dzisiaj jego cena jest faktycznie po ok 250 zł, ale zauważmy, że w 2021 r. nabywaliśmy go po 70 zł.

Mariusz Dąbrowski
prezes zarządu, CynkoMet

Droższa energia wpłynęła na wyższe koszty innych surowców czy komponentów

Globalne notowania stali i miedzi

Źródło: Bloomberg.

” Trzeba pamiętać, że **po rozpoczęciu inwazji Rosji na Ukrainę nastąpił również drastyczny wzrost cen stali**, które sięgały 8-9 zł/kg (potem spadły). Tyle że rok do roku (2021-2022) znów notujemy tu wzrost - tym razem niemal 70-procentowy. Ponadto żaden z naszych dostawców nie obniżył cen, a wręcz odwrotnie - raczej je podniósł. Tak że - wbrew oczekiwaniom niektórych klientów - nie przewidujemy na razie obniżek cen naszych produktów.

Mariusz Dąbrowski
prezes zarządu, CynkoMet

Wpływ wojny na ceny surowców nieenergetycznych

- Wojna w Ukrainie przełożyła się także na przyrost światowych cen żywności, szczególnie kategorii, w których kraj ten jest istotnym dostawcą (oleje, zboża). Wyraźne wzrosty odnotowano także na rynku stali i w ogóle metali, w których znaczący udział w światowym handlu miała Rosja (np. nikiel czy miedź).
- Pierwotne szoki podażowe wywarły też wpływ na inne ceny - przez tak zwane efekty drugiej rundy.
- W 2023 roku sytuacja ustabilizowała się także na rynku surowców nieenergetycznych. W czerwcu br. ceny metali są wyraźnie niższe niż przed wojną, co można wiązać z wolnym odbiciem gospodarki chińskiej po pandemii.

Sama energia elektryczna w naszych kosztach nie stanowi wielkiego udziału, ale ma duży udział u naszych dostawców i kiedy **dostawcy zaczynają nam podnosić ceny produktów, to my musimy podnosić ceny maszyn - i tu się zaczyna robić błędne koło.**

Janusz Kaźmierowski

wiceprezes zarządu, Metal-Fach

Można szacunkowo przyjąć, że koszty produkcji wzrosły w ostatnim okresie o około 20 procent, przy czym surowce w granicach 25 procent. Wzrost cen opakowań to jednak już około 40 procent..

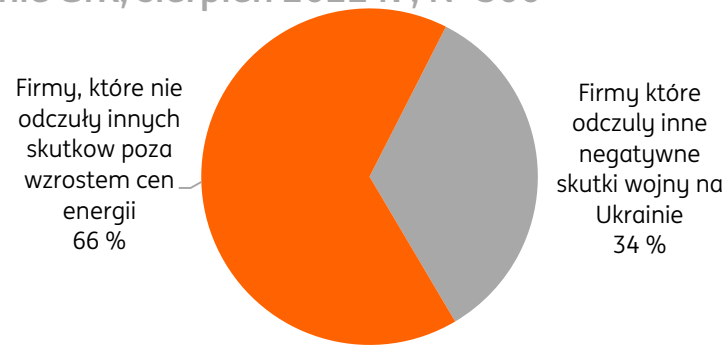
Magdalena Brzezińska,

dyrektor ds. korporacyjnych, Grupa Żywiec

Szok energetyczny głównym skutkiem wojny w ankietach firm MŚP

Firmy MŚP dotknięte wojną na Ukrainie Badanie GfK, sierpień 2022 r., N=300

Źródło: Badanie GfK dla ING Banku Śląskiego. Więcej: <https://ekonomiczny.ing.pl/publikacja/773031>

” **Nasze państwo bardzo liczyło na tanią energię z Ukrainy, ale wiadomo, co Rosja zrobiła tam z siecią energetyczną** - i sami Ukraińcy borykają się teraz z dużymi problemami w tej mierze, więc nie ma mowy w tym przypadku o imporcie energii. My w dalszym ciągu mamy duże problemy ze swoimi blokami energetycznymi (np. Jaworzno), więc mam trochę obaw co do tego, czy jednak nie stworzy się w Polsce zagrożenie blackoutem.

Janusz Kaźmierowski
wiceprezes zarządu, Metal-Fach

Wzrost kosztów energii i paliw to najbardziej powszechny skutek wojny w Ukrainie dla polskich firm.

- W badaniu ilościowym w sektorze MŚP, przeprowadzonym w sierpniu 2022 r. przez GfK Polonia na zlecenie ING Banku Śląskiego, 2/3 firm nie odczuło innych skutków wojny w Ukrainie niż silny wzrost cen energii.
- Oczekiwania na potencjalny import energii elektrycznej czy węgla z Ukrainy nie zrealizowały się po masowych atakach Rosji na ukraińską infrastrukturę energetyczną w 4kw22 i uszkodzeniu około 40% instalacji energetycznych.
- Skala zaburzeń na rynku energetycznych w firmach była wprost proporcjonalna do udziału energii w strukturze kosztów ogółem.

” Udział energii w strukturze kosztów naszej firmy należy rozpatrywać w okresie trzech ostatnich lat i gwałtownie rosnących cen energii.
Oto w roku 2020 ów udział plasował się w okolicach trochę powyżej 1 proc. W roku 2021 było to ponad 2 proc. **Rok 2022 okazał się przełomowy: koszt energii elektrycznej - w zależności od miesiąca - wahał się w granicach od 5 proc. do nawet 10 proc.!**

To pośrednio wskazuje na niebywały skok cen energii... Ale wyższe koszty energii nie przełożyły się proporcjonalnie na ceny produktów.

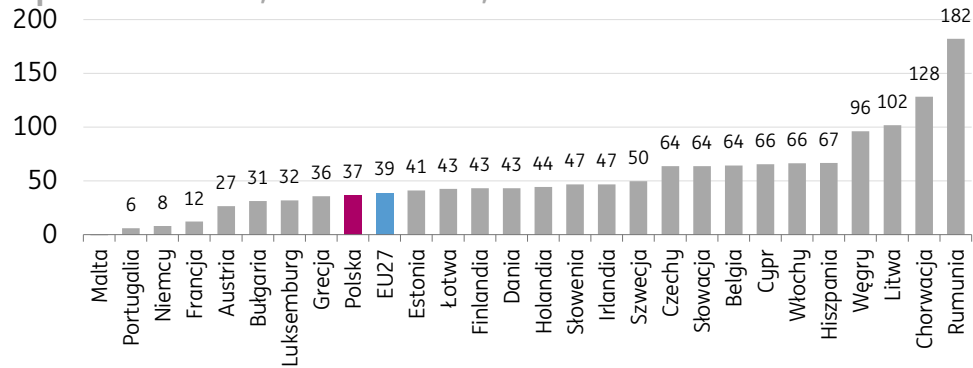
Wiktor Daniłowski
kierownik zespołu finansów, Makarony Polskie

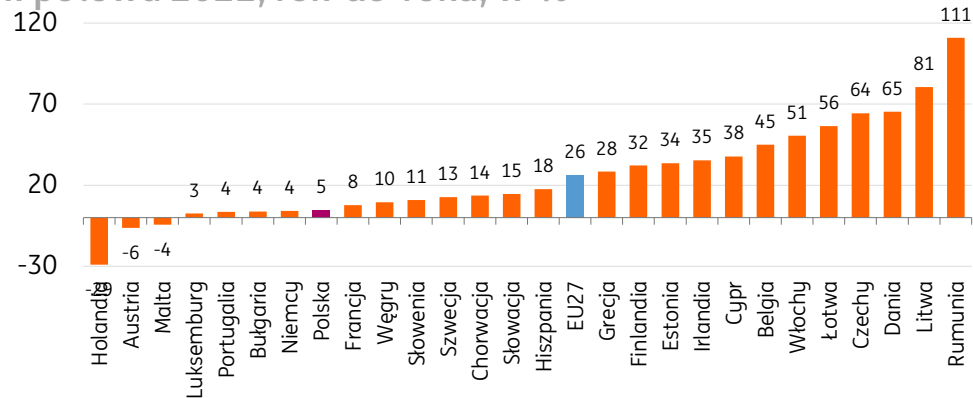

Władze unijne i krajowe łagodzą wpływ szoku energetycznego na gospodarkę

Wzrost cen energii elektrycznej dla firm w UE, II połowa 2022, rok-do-roku, w %

Wzrost cen energii elek. dla gosp. domowych, II połowa 2022, rok-do-roku, w %

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu.
Dane z uwzględnieniem opłat i podatków. Dla firm dane dla przedziału konsumpcji rocznej 20MWh < C < 500 MWh. Dla gospodarstw domowych 1 MWh < C < 2,5 MWh. Dla gospodarstw domowych w Holandii – dane dla wszystkich przedziałów zużycia.

Umiarkowane wzrosty cen energii elektrycznej dla firm i gospodarstw domowych w 2022 roku.

- Gdyby ceny dla gospodarki były ściśle powiązane z cenami hurtowymi energii elektrycznej, w 2022 roku ich wzrosty byłyby kilkukrotne. Ze względu na kontrolę taryf i wprowadzone „tarcze” energetyczne w II półroczu 2022 roku energia elektryczna dla firm zdrożała w UE średnio o 39%/r, a dla gospodarstw domowych - o 26%. W Polsce - odpowiednio - o 37% i tylko 5%.

” Niektórzy z naszych klientów skorzystali z zamrożenia stawek i teraz mają do siebie pretensje, bo obowiązuje ich stawka 750 zł/MWh, a dzisiaj to na rynku ok. 720 zł/MWh (a w ubiegłym tygodniu - nawet poniżej 700 zł/MWh). Nie wiem, jakie skutki przyniesie ta segmentacja.

Jesteśmy dużym przedsiębiorstwem, więc nas taka ewentualność nawet nie dotyczyła. Nie mieliśmy nawet możliwości skorzystania z dofinansowań dla przedsiębiorstw energochłonnych... Ktoś bowiem uznał, że firma, która zużywa gaz przez 24 godziny na dobę 12 miesięcy w roku, nie zalicza się do energochłonnych!

Mariusz Dąbrowski
prezes zarządu, CynkoMet

” Koszty nośników energii wzrosły w naszej firmie o kilkaset procent w ciągu ostatniego roku. Na szczęście nasza produkcja nie jest bardzo energochłonna. Naszymi głównymi kosztami nadal pozostają surowce, materiały czy technologia. Mocno stawiamy na R&D i opracowywanie nowych produktów.

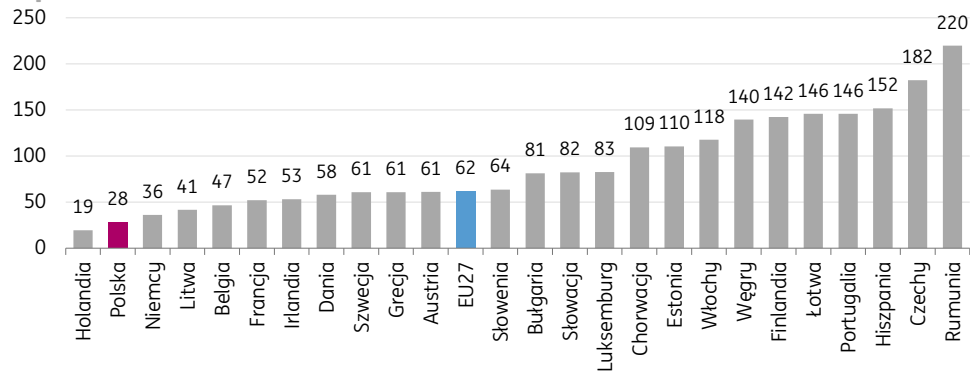
Niemniej jednak podwyżki sprawiły, że koszty w energii - które dotychczas były mniej istotną pozycją na liście obciążeń - zaczęły być oczywiście bardziej odczuwalne.

Michał Wypychewicz
prezes zarządu, ZPUE

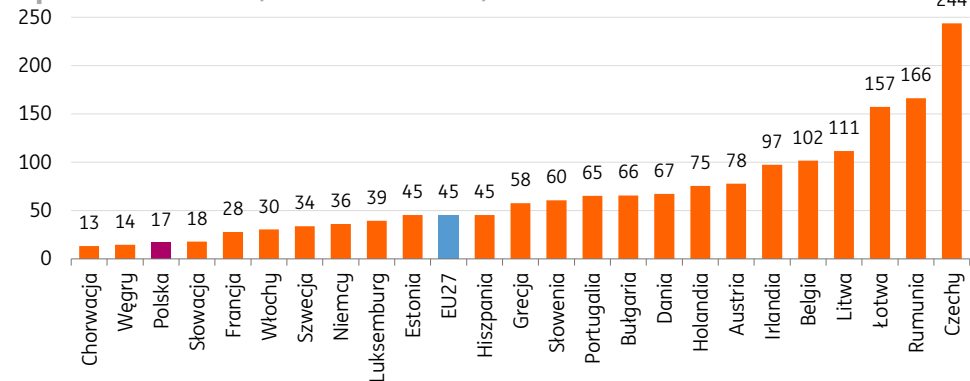

Interwencje na rynku energii i ciepła zima uspokoiły sytuację w końcu 2022 i w trakcie 2023

Wzrost cen gazu ziemnego dla firm w UE, II połowa 2022, rok-do-roku, w %

Wzrost cen gazu dla gosp. domowych, II połowa 2022, rok-do-roku, w %

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu.

Dane z uwzględnieniem opłat i podatków. Dla firm dane dla przedziału konsumpcji rocznej 1 000 GJ < Consumption < 10 000 GJ. Dla gospodarstw domowych 20 GJ < C < 200 GJ.

Ani firmy, ani gospodarstwa domowe nie doświadczyły absurdalnych cen gazu z rynku hurtowego, choć wysokie podwyżki były nieuniknione.

- Skala podwyżek cen gazu ziemnego dla firm była bardzo zróżnicowana – od około 20% w Holandii (i 28% w Polsce) do 220% w Rumunii i 62% średnio w UE. Podwyżki cen dla gospodarstw domowych były nawet bardziej zróżnicowane – od 13% w Chorwacji (i 17% w Polsce) do ponad 240% w Czechach i 45% średnio w UE.

Wysiłki Komisji Europejskiej oraz państw członkowskich, mające na celu ograniczenie kryzysu (takie jak limity cenowe, taryfy dla wybranych grup konsumentów czy wsparcie dla najbardziej dotkniętych kryzysem sektorów) okazały się w miarę skuteczne.

EU ETS oraz dyrektywy energetyczne tworzą kolejną presję - zarówno na producentów energii konwencjonalnej, jak i przemysł, szczególnie ten energochłonny i emitujący CO2.

Decarbonizacja wymuszana na tych sektorach gospodarki oznacza gwałtowny wzrost zapotrzebowania na "nieuwęgloną" energię elektryczną, przy braku możliwości jego harmonijnego zaspokojenia. W tym sensie polityka Unii nie przyczynia się do stabilizacji rynku. .

Tomasz Ślęzak

członek zarządu, ArcelorMittal Poland

Różnice pomiędzy konkretnymi firmami w kwestiach związanych z obciążeniami kosztami energii są znaczące. W ostatnim roku jednakże wszystkie przedsiębiorstwa odczuły skutki wzrostu cen energii, które - według moich ustaleń - rosły jednak od 2018 roku.

Kolejnym ważnym czynnikiem, który ma wpływ na inwestycje włoskiego biznesu nad Wisłą, pozostaje **wyrównanie cen energii w Europie**. Kiedyś ceny energii w Polsce były znacznie niższe niż we Włoszech, dlatego też duże firmy energochłonne lokowały część produkcji nad Wisłą.

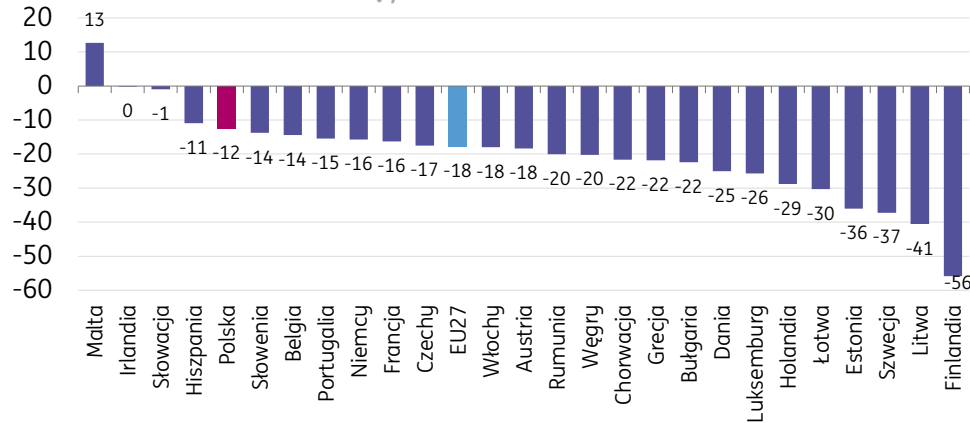
Elisabetta Caprino

dyrektorka zarządzająca, Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce

W trakcie 2022 r. ryzyko niedoborów energii w gospodarce było realne

Redukcja zużycia gazu (VIII'2022-III'2023 vs
średnia z lat 2017-22), w %

Źródło: Obliczenia ING na podstawie danych Eurostatu.

” Z jednej strony na wysokość cen energii i ich stabilność będzie wpływać negatywnie sytuacja geopolityczna. Z drugiej strony - widzimy pozytywne działania Unii Europejskiej, takie jak zapewnienie zapasów gazu, przywrócenie operacyjności gazoportów i zmiany w dotychczasowej polityce dotyczącej energii jądrowej. W końcu lutego tego roku na rynku TTF gaz kosztował o połowę mniej niż 24 lutego 2022 r.(...).

Odcięcie się Starego Kontynentu od dostaw gazu ze wschodu nie jest jeszcze w pełni równoważone dostawami LNG. Dlatego okres wysokiego ryzyka na rynku gazu przypadnie na sezon zimowy 2023/24.

Sebastian Szymanek
prezes zarządu, Polpharma

UE zastąpiła rosyjski import dostawami z innych kierunków, głównie USA

- W ankiecie GfK Polonia z lata 2022, około 70% firm MŚP obawiało się o dostęp do energii w sezonie grzewczym. Obawy te minęły jednak, gdy inni dostawcy zaczęli skutecznie zastępować gaz rosyjski. USA stały się największym dostawcą gazu skroplonego LNG do Europy i Polski. W sezonie grzewczym UE silnie zredukowała zużycie gazu (o 17,7% w porównaniu do średniej 5-letniej), Polska zaś o 12,5%. Pomogła ciepła zima, a magazyny gazu były pełniejsze niż w ubiegłych latach.
- Decyzje KE i krajów UE w 2022 uniezależniły Europę od importu paliw ze wschodu i przyspieszyły transformację energetyczną (program Re-Power). Dla Polski kluczowa okazała się wcześniejsza budowa terminali LNG i gazociągu Baltic Pipe.
- Czarne scenariusze na przyszłość wciąż wiążą się z przebiegiem wojny w Ukrainie.

” Uważam, że ten rynek [gazu] powinien się teraz stabilizować. Okazuje się, że w tym przypadku Polska wykazała się dalekowzrocznością. Na długo przed wybuchem wojny zawarliśmy przecież umowy na dostawy LNG z Katarrem i Stanami Zjednoczonymi. Dlatego spodziewam się, że gazu nam nie zabraknie.

Krzysztof Gablankowski

dyrektor, Zakład Elektroniki ZF Automotive Systems Poland Częstochowa

” Jak każda odpowiedzialna firma **rozważaliśmy tzw. czarne scenariusze** i przygotowaliśmy się na wszelkie ewentualności. Dopóki sytuacja geopolityczna w Europie jest niestabilna, dopóty ryzyko z nami pozostanie.

Dobrze, że nie ziścił się najbardziej czarny scenariusz i przerwy w dostawach gazu nie wystąpiły.

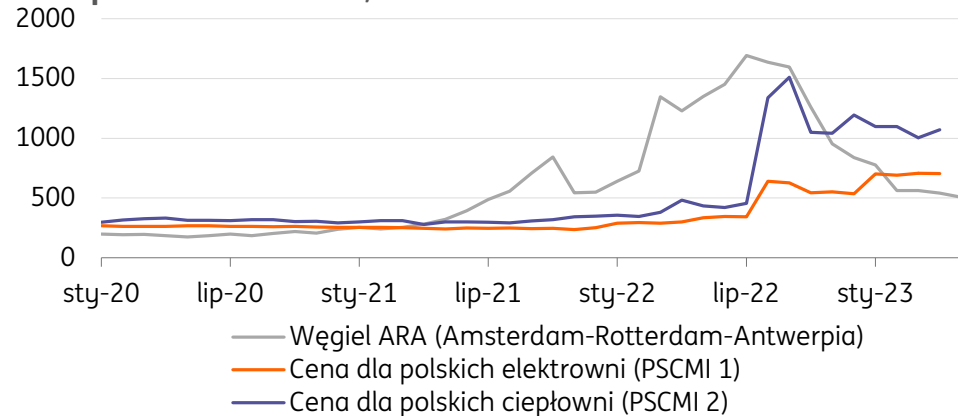
Magdalena Brzezińska

dyrektor ds. korporacyjnych, Grupa Żywiec

Oderwanie krajowych cen węgla od stawek globalnych może podtrzymywać wysokie ceny

Cena benchmarku węgla ARA i dla elektrowni i ciepłowni w Polsce, w PLN/tona

Źródło: Bloomberg i ARP.

” **Jeżeli ceny węgla będą jednak w Polsce sztucznie utrzymywane na wysokim poziomie, to energia może nie tanieć.** W sukurs przyjdzie nam jednak mocno fotowoltaika i wiatraki.

My jesteśmy cały czas obecni na rynku energii, bo mamy koncesję; pozostajemy spółką, która aktywnie uczestniczy w zakupie energii elektrycznej, więc czasami – kiedy mocno świeci słońce lub wieje wiatr – na rynkach sportowych potrafimy energię nabyć w bardzo atrakcyjnych cenach.

Przemysław Sztuczkowski,
prezes zarządu, Cognor

Węglowa „górką” przeminęła na rynkach globalnych, ale nie w Polsce

- W szczytowym punkcie latem 2022, globalne ceny węgla energetycznego osiągnęły prawie 1700 zł za tonę (kontrakty ARA) i były 6-krotnie wyższe niż na początku 2021 roku. Od tego czasu zaczęły szybko i systematycznie spadać - do około 500 zł średnio w maju 2023 roku.
- Przez ponad rok Polska zdecydowała się utrzymywanie niskich cen węgla - pomimo rekordowych wzrostów na świecie i rozpoczęła dostosowanie („w górę”) w momencie rozpoczęcia trendu spadkowego ARA latem 2022.
- W maju 2023 ceny węgla dla elektroenergetyki w Polsce (PSCMI1) były o 40% wyższe, a ceny węgla dla ciepłowni (PSCMI2) o 110% wyższe niż benchmarku ARA. Sytuacja ta będzie spowalniać tempo dezinflacji w Polsce.

” **Każda próba ręcznego sterowania gospodarką rodzi problemy...** W Unii i w Polsce przez lata ogólnie robiliśmy to na określonych zasadach - w długim okresie, co skutkowało możliwością adaptacji dla poszczególnych grup przedsiębiorstw czy sektorów. Była to polityka mająca na celu zachowania konkurencyjności między krajami i firmami, biorąc pod uwagę zamożność określonych grup czy sektorów i ich skalę działania.

Moim zdaniem obecne działania są prowadzone zbyt szybko, często bez wcześniejszych analiz. Takie poczynania powodują znaczące zachwianie konkurencyjności w skali nie tylko międzynarodowej czy regionalnej, ale nawet w skali kraju. **Z punktu widzenia konsumenta opisana sytuacja jest dobra, ale w krótkim okresie.** W długim horyzoncie podobne interwencji rynkowe spowodują spadek konkurencyjności na rynku i wzrost cen.

Wiktor Daniłowski
kierownik zespołu finansów, Makarony Polskie

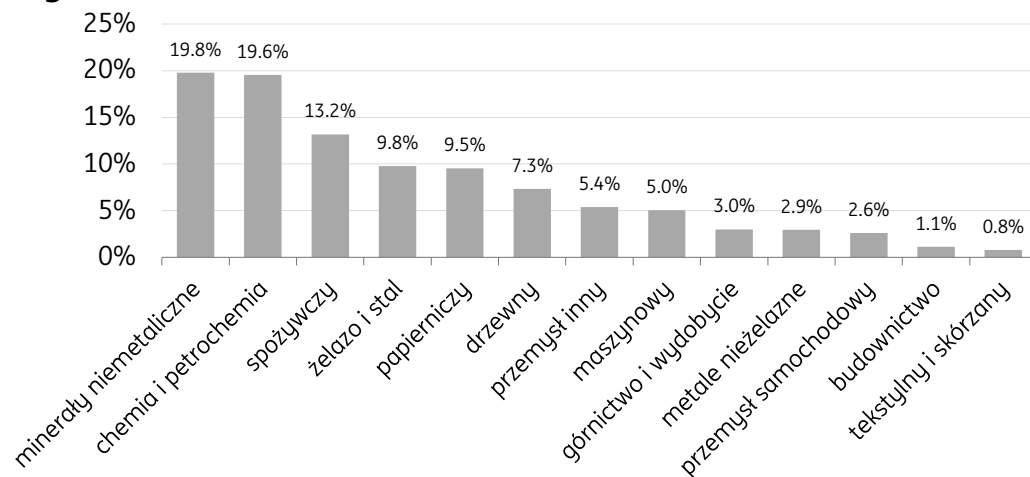
Reakcja polskich firm.

Dostosowanie cen i inwestycje energetyczne

Wszystkie polskie firmy odczuły zaburzenia na rynku energii, choć w nierównym stopniu

Udział sektorów w zużyciu energii w przemyśle ogółem w Polsce w 2021, w %

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu.

” **Podpisaliśmy nową umowę na energię elektryczną** z innym „profilem zakupowym”, a także **rozpoczęliśmy - wcześniej już planowane - inwestycje w OZE:** montaż fotowoltaiki; zdecydowaliśmy się również na układy kogeneracyjne.

Przy obecnej sytuacji geopolitycznej, która rzutuje na ceny energii, podmioty, które zrealizowały inwestycje w OZE w przeszłości, są oczywiście pewnego rodzaju „wygranymi” - ze względu na częściową, a nawet całkowitą niezależność od rynku energii...

Tadeusz Baranowski
członek zarządu, SuperDrob

Rekordowe ceny energii najbardziej dotknęły branże energochłonne.

- Zaburzenia energetyczne były odczuwalne we wszystkich branżach przemysłowych, szczególnie energochłonnych - m.in.. minerałów niemetalicznych, chemicznym, stalowym czy metalicznym.
- Dla niektórych przedsiębiorstw energochłonnych, jednym ze sposobów radzenia sobie z absurdalnie wysokimi cenami energii w 2022 było ograniczenie produkcji (ArcelorMittal Poland).

” Wymuszona redukcja innych kosztów działalności, z racji specyfiki zakładów, nie stwarza zbyt wielkiego potencjału na zrekompensowanie tak dużego skoku cen energii. Aby ograniczyć straty, podobnie jak wielu innych producentów europejskich **zdecydowaliśmy się wstrzymać pracę niektórych instalacji i ograniczyć produkcję.**

Tomasz Ślęzak
członek zarządu, ArcelorMittal Poland

” Jeśli zaś chodzi o energię elektryczną: jesteśmy dużym przedsiębiorstwem, więc nie mogliśmy liczyć na stawkę ustawową (785 zł/MWh) dla MSP, więc musieliśmy radzić sobie sami - m.in. na zasadzie dobrze wynegocjowanych umów ze spółkami obrotu, żeby kupować jak najtaniej. I za styczeń i luty br. mniej więcej na tę stawkę ustawową (ok. 800 zł/MWh) wyjdziemy przy zakupach, ale - **w porównaniu do ubiegłego roku - to i tak cena około dwukrotnie większa**, bo wówczas stawki z naszej umowy na dostawę energii elektrycznej oscylowały w granicach 460-480 zł/MWh.

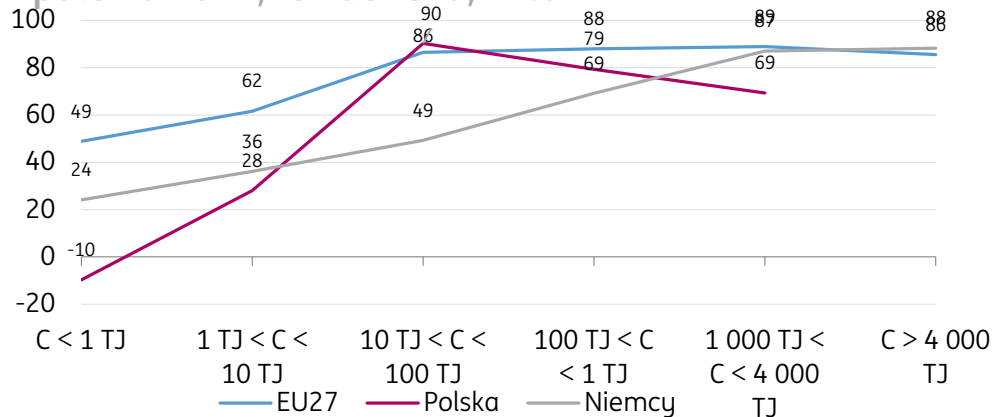
Kolejnym czynnikiem wpływającym na ceny energii elektrycznej pozostaje jej **dystrybucja, a na to wpływu nie mamy; nie można jej negocjować, bo w Polsce jest ona zmonopolizowana.** Cena rok do roku wzrosła tu o 37 proc.

Janusz Kaźmierowski
wiceprezes zarządu, Metal-Fach

Skala wstrząsu uzależniona od energochłonności i wielkości firmy

Wzrost cen gazu dla firm, przedziały zużycia, II połowa 2022, rok do roku, w %

Źródło: Obliczenia ING na podstawie danych Eurostatu. Przedziały zużycia w TJ (teradzule) rocznie. Ceny energii obejmują wszystkie opłaty i podatki.

Wysokie ceny energii wymusiły działania optymalizacyjne w firmach.

- Powszechną reakcją przedsiębiorstw na wzrost kosztów energii były działania optymalizacyjne nakierowane na ograniczenie zużycia energii lub substytucję gazu ziemnego - biogazem czy węglem - biomasą (np. Polpharma).
- Firmy starały się aktywnie zarządzać zakupami energii. W okresie rekordowo wysokich kosztów, właściwą strategią zakupów energii elektrycznej były zakupy na rynku spot (CynkoMet, Makarony Polskie). Wiązało się to z większym ryzykiem wahań cenowych, ale chroniło firmy przed pułapką zawarcia umowy z wysoką ceną na dłuższy okres. PKP Cargo planuje renegocjować umowę długoterminową. Zdarzały się też zmiany dostawcy.
- Niektóre firmy skorzystały z wcześniejszych umów długoterminowych na dostawy gazu czy energii elektrycznej (Cognor). Metal-Fach i CynkoMet przeprowadziły pogłębiony audyt energetyczny i wprowadziły wiele rozwiązań na rzecz obniżenia zużycia energii. Bywało, że firmy powoływały wewnętrzne zespoły ds. analizy ograniczenia pożytkowania nośników energii. Decydowano się także m.in. na opomiarowanie zakładu czy termomodernizację.
- W miarę możliwości, firmy dywersyfikowały źródła gazu ziemnego (Bizon).

” Prowadzimy wciąż **działania optymalizacyjne**, w których pomagają nam systemy zbierania i analizowania danych. **W zakładzie mamy w sumie 600 mierników mediów (energii, elektrycznej, gazu, wody i sprężonego powietrza), z których co 15 minut ściągamy informacje na temat aktualnego zużycia.** Pozwala nam to tworzyć wykresy, analizować trendy i szukać miejsc, w których optymalizacja wciąż jeszcze jest możliwa.

” (Wsparcie publiczne dla części odbiorców - MSP) - To są działania antykrzysowe, które kiedyś się skończą - i w tym kontekście trudno rozważać jakieś ryzyka systemowe. Bardziej niepokojący jest chaos na rynku energii w Unii Europejskiej i przeregulowanie tego rynku.

Konieczna stała się szybka przebudowa modelu rynku energii, który w czasie kryzysu okazał się nieefektywny. Nam zależy, żeby duże firmy energochłonne w Polsce nie odstawały - jeśli chodzi o koszty energii - od konkurentów w innych krajach UE.

Tomasz Ślęzak
członek zarządu, ArcelorMittal Poland

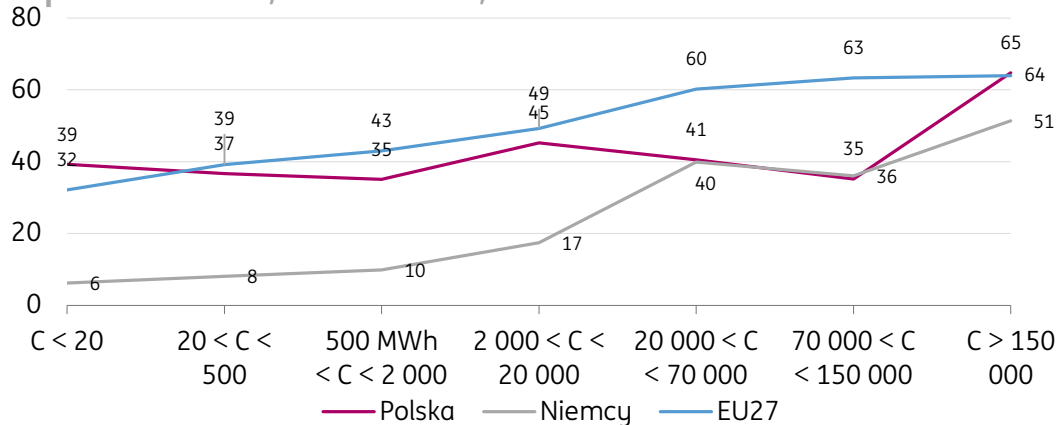
Adam Krępa
prezes zarządu, Federal-Mogul Gorzyce

Segmentacja rynku energii elektrycznej według wielkości firmy (jej rocznego zużycia)

Wzrost cen prądu dla firm, przedziały zużycia,

II połowa 2022, rok do roku, w %

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Eurostatu. Przedziały zużycia w MWh rocznie. Ceny energii obejmują wszystkie opłaty i podatki.

”Wiele dużych firm liczyło na równe traktowanie. Szukam uzasadnienia, dla którego miałbym - jako przedsiębiorca - kupować energię drożej niż jako prywatny odbiorca... Szczerze mówiąc: wciąż trudno mi je znaleźć, ponieważ wiem, że prędzej czy później odbije się to również na konsumencie - poprzez rosnące ceny towarów i usług. Ale jeżeli taka jest "potrzeba chwili", to musimy się do niej dostosować.

Michał Wypychewicz
prezes zarządu, ZPUE

Wzrost cen prądu dla dużych firm był o ok. 25pp wyższy niż MŚP.

- Duże firmy energochłonne w Polsce, szczególnie te ze zużyciem powyżej 150 tys. MWh rocznie, borykały się z istotnie wyższym wzrostem cen energii elektrycznej (65% r/r w II połowie 2022 roku) niż firmy o mniejszym zużyciu energii, często z sektora MŚP, dla których ceny wzrosły o około 30-40%.
- W krajach UE średnia cena prądu również silniej urosła w przypadku firm należących do wyższego przedziału zużycia, lecz zróżnicowanie wzrostów (w przedziałach zużycia) było mniejsze (krzywa wzrostów cen po przedziałach zużycia jest bardziej „wygładzona”). Przykładowo: firmy niemieckie doświadczyły zdecydowanie niższych wzrostów cen energii elektrycznej niż polskie czy średnia unijna.
- Duże przedsiębiorstwa, z którymi przeprowadziliśmy wywiady wskazywały na ewentualność utraty międzynarodowej konkurencyjności cenowej.

” Naszym zdaniem wykluczanie dużych przedsiębiorstw z mechanizmów chroniących rzutuje ostatecznie na podnoszenie cen dóbr dla konsumentów.

Tadeusz Baranowski
członek zarządu, SuperDrob

” Segmentacja rynków energii - w związku z wprowadzeniem wsparcia publicznego o różnej skali - nie nadweręży pozycji konkurencyjnej Polpharmy w skali kraju. Ale owa **wybiórcza polityka powoduje, że polskie państwo nie pomaga takim firmom jak ta konkurować z podobnymi, średniej wielkości rywalami światowymi** na rynkach międzynarodowych; wręcz hamuje szybszy rozwój naszych przedsiębiorstw (...)

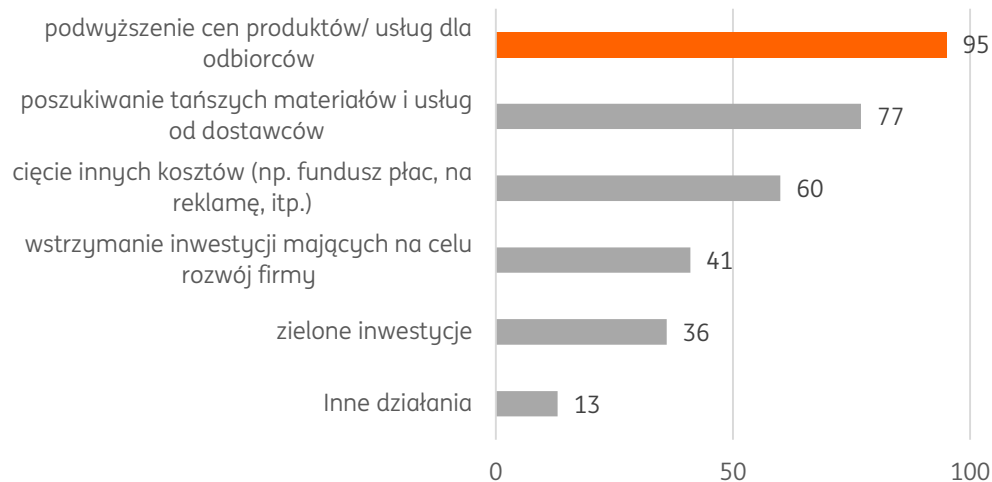
Sebastian Szymanek
prezes zarządu, Polpharma

Prawie wszystkie firmy przerzucały wyższe koszty energii na kontrahentów

Reakcja firm MŚP na wyższe ceny energii i paliw, w % ankietowanych, N=300

Źródło: Badanie GfK Polonia dla ING Banku Śląskiego <https://ekonomiczny.ing.pl/publikacja/773031>

” Podobnie jak wiele firm nie mieliśmy wyjścia i musieliśmy podnieść ceny naszych produktów, ale wysokość naszych podwyżek utrzymywała się na poziomie wskaźników inflacji w sektorze przemysłowym.

Gdybyśmy tego nie zrobili, zwyczajnie nie bylibyśmy w stanie przetrwać. W naszych procesach produkcyjnych opieramy się głównie na metalach, a niektóre urządzenia zawierają półprzewodniki. Ich ceny mocno wzrosły - odczuliśmy to i musieliśmy zareagować. Posiadamy też kilka betoniarni, a - jak wiemy - ceny surowców takich jak piasek czy cement również poszły w górę.

Michał Wypychewicz
prezes zarządu, ZPUE

Wyższe koszty energii wymuszały podwyżki cen towarów i usług.

- Z badania ilościowego GfK przeprowadzonego latem 2022 w firmach MŚP wynika, że prawie wszystkie firmy zareagowały na podwyższone koszty energii i paliw wzrostem cen produktów lub usług; jedynie 5% tego uniknęło.
- Drugim powszechnym sposobem na radzenie sobie z sytuacją na rynku energii było poszukiwanie tańszych materiałów i dostawców (77% firm), następnie w kolejności - cięcie innych kosztów (60%) i wstrzymanie inwestycji w rozwój firmy (41%).
- Więcej niż co trzecia firma zamierza inwestować w rozwiązania, które w przyszłości pomogą oszczędzić energię lub zabezpieczyć własne źródła OZE.

” Przyrost cen nośników energii wywołał istotne zmiany cen materiałów oraz transportu, z którymi rynek budowlany musi się obecnie mierzyć.

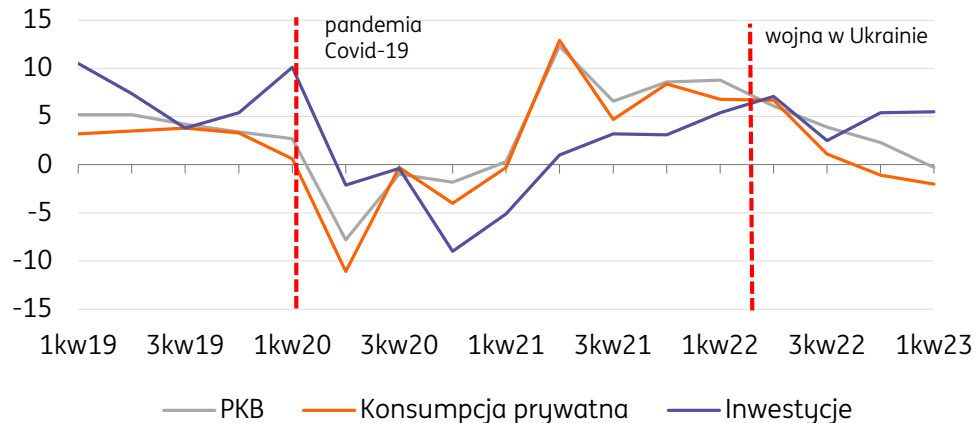
Ceny materiałów strategicznych w ciągu 12 miesięcy poszły w górę między 20 a 40 proc - np. cement aż o 36 proc., beton - o 24 proc., kruszywa - o 35 proc., a transport - o blisko 40 proc. To istotne zmiany, które przekładają się na wycenę bieżących ofert przetargowych i rentowność kontraktów już rozpoczętych.

Ewelina Karp-Kręglicka
dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska, Budimex

Ale w 2023 podwyżki cen zaczęły napotykać na rosnącą barierę popytu

PKB, konsumpcja, inwestycje
zmiana w %, rok do roku

Źródło: GUS.

” Widać już w tej chwili, że „dobijamy do granicy wytrzymałości finansowej klientów”. I na tym polega zbijanie inflacji - za dużo wydawaliśmy, rynek cały czas „przyjmował” określone wzrosty, ale dzisiaj widać już w różnych segmentach rynku, że docieramy już gdzieś do tej końcowej bariery i klienci mówią: „nie kupujemy, czekamy”.

Mariusz Dąbrowski
prezes zarządu, CynkoMet

Słabnąca koniunktura w trakcie 2022 r. i w I połowie 2023 r. ograniczyła pole do podwyżek cen towarów i usług - pomimo silnej presji kosztowej.

- Przerzucanie podwyżek kosztów energii w 2022 roku na kontrahentów czy konsumentów finalnych napotkało na rosnącą barierę popytu.
- W 4 kwartale 2022 spadła konsumpcja prywatna w ujęciu realnym rok do roku, co było do tej pory zjawiskiem rzadko spotykanym, z wyjątkiem okresu pandemii.
- Przyzwoitą dynamikę inwestycji podtrzymują wydatki infrastrukturalne.
- Dodatkowo pole do podwyżek cen określa siła konkurencji dostawców zagranicznych w sektorach energochłonnych (głównie z Azji).

” Niestety, nasza firma musiała zareagować na wyższe koszty działalności... **Wzrost cen paliw, energii i surowców oczywiście próbowaliśmy przenieść na rynek, ale to możliwe jedynie tak dalece, jak dalece rynek to zaakceptuje.**

Jeżeli rynek jest otwarty na dostawy podobnych do naszych wyrobów z innych części świata, których nie dotyczyły podobne do naszych zawirowania kosztowe, to ceny naszych produktów nie mogły dostosować się proporcjonalnie do wzrostu kosztów - **nasza firma musiała "akomodować" część wzrostu kosztów**; nie mogła tego "przerzucić na rynek". Najlepszym dowodem są dzisiejsze spadki popytu... **Jako firma jesteśmy bardzo poważnie zagrożeni przez import z Dalekiego Wschodu (...).**

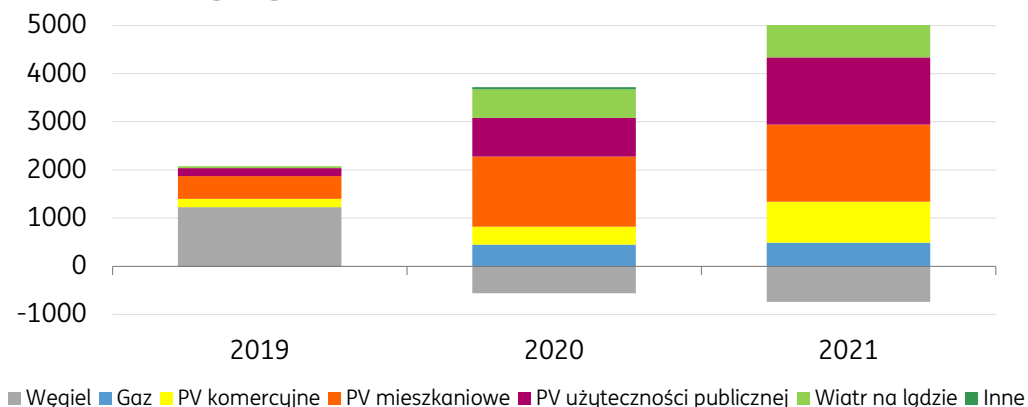
Nasi konkurenci, którzy pracują w innych regionach świata, niestety nie mieli żadnego tak drastycznego wzrostu kosztów - w związku z tym **to my podlegamy presji wyrobów konkurencyjnych z innych obszarów.**

Piotr Komierowski
założyciel firmy, Bizon

Firmy szybko zwiększyły skalę inwestycji w OZE, ale ze stosunkowo niskiego poziomu

Nowe moce zainstalowane w polskiej elektroenergetyce, w MW

Źródło: BNEF.

” Poprzez organizacje branżowe **podejmowaliśmy wiele działań, by zapewnić dostęp do energii elektrycznej i gazu dla sektora spożywczego.** Wnioskowaliśmy też o wprowadzenie mechanizmu stabilizacji cen gazu i energii elektrycznej, w tym dla dużych przedsiębiorców.

Z drugiej strony - paradoksalnie - ten nagły i dość nieoczekiwany scenariusz może znacząco przyspieszyć transformację energetyczną naszego kraju oraz innych państw, uzależnionych od paliw kopalnych oraz importujących je z krajów, gdzie ryzyko destabilizacji politycznej jest zwiększone.

Grzegorz Bobek

kierownik ds. ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, Danone

Polacy przekonali się do fotowoltaiki.

- Spadek cen instalacji PV oraz program rządowy „Mój Prąd” uruchomiony latem 2019 roku wpłynął na ekspansję fotowoltaiki, w szczególności mieszkaniowej. W kolejnych latach rosły również nowe moce w PV komercyjnych i użyteczności publicznej. Według danych BNEF, w końcu 2021 roku moce zainstalowane w polskiej fotowoltaice osiągnęły prawie 8GW, podczas gdy w 2019 r. było to zaledwie 1,3GW.
- Warunki wsparcia publicznego ewoluowały z czasem, również ceny instalacji PV przestały wyraźnie spadać w dobie zaburzeń w globalnych łańcuchach dostaw w latach 2020-21, co obniżyło atrakcyjność tych inwestycji. Niemniej jednak, czynnikiem sprzyjającym tym przedsięwzięciom były rekordowe ceny energii w 2022 r. Kluczową barierą dla nowych instalacji stała się przepustowość sieci dystrybucyjnych.

” **Transformacja energetyczna przyspiesza. A im droższe będą paliwa kopalne, tym szybsza będzie ta transformacja. A ograniczenia? Największym problemem pozostaje tu brak wystarczającej pojemności i liczby magazynów energii, no i stan sieci energetycznych.**

Przedsiębiorcy coraz częściej będą myśleli o inwestycjach, zmierzających do tego, by samemu produkować prąd. Będzie się także rozwijać geotermia, gdzie koszty wejścia są wysokie, ale później eksploatacja pozostaje tania (...).

Trzeba pamiętać, że rozwój odnawialnych źródeł energii będzie destabilizować sieci. Poza tym pozostaje **pytanie, jak zapewnić tanie magazyny energii.**

Marcin Sutkowski

prezes zarządu, Bumech

Dalsze inwestycje w OZE firmy uzależniają od wsparcia publicznego i poprawy regulacji

” **Planujemy inwestycje w źródła odnawialne** - mamy trochę terenu, na którym można postawić fotowoltaikę. Praktycznie zużywamy energię elektryczną w sposób ciągły. Nasz budynek - bardzo już efektywny energetycznie - ma mniej niż 4 lata. **Oszczędzamy też na ogrzewaniu** - wykorzystujemy ciepło, które powstaje podczas pracy maszyn.

Poza tym **warto uczyć się samodyscypliny w zużywaniu energii**. Chodzi o proste kwestie - jak wyłączanie na koniec dnia monitorów czy też właśnie ogrzewania i pozostałych urządzeń. Grupa ZF zatrudnia w Polsce ponad 10 tysięcy osób. Jeśli każda z nich będzie zwracać na takie działania uwagę, to będzie to oczywiście miało znaczenie.

Krzysztof Gablankowski

dyrektor, Zakład Elektroniki ZF Automotive Systems Poland Częstochowa

” [Segmentacja rynków energii w Polsce] to znaczące ryzyko, które stawia duże przedsiębiorstwa, takie jak nasze, w niekorzystnej sytuacji. Dodatkowo mam wrażenie, że **duże firmy zostały w Polsce zdemonizowane – jako te, które dużo mogą i zawsze sobie poradzą**. To nie jest prawda. Zresztą, czy można mówić o tym, że firma taka jak nasza, jest duża, bo zatrudnia 600 osób i ma 740 mln zł przychodów?

To jaką firmą jest zatem Nestlé z przychodami 450 mld złotych, zatrudniająca blisko 300 tysięcy ludzi? Mówimy tu o dysproporcjach rzędu - odpowiednio - 600 oraz 500 razy, a przepisy dotyczące wsparcia są u nas dla obu podmiotów takie same...

Polskie firmy w zdecydowanej większości ciągle są bardzo małe i potrzebują wsparcia, a tymczasem widać tendencję do ich „stygmatyzacji” na bardzo wczesnym etapie rozwoju, kiedy przyszywa się im łatkę „dużych przedsiębiorstw”.

Tomasz Szafarczyk

członek zarządu, FoodWell (d. Bakalland)

” Skandynawscy inwestorzy w dużej mierze rozpoczęli proces budowania swojej niezależności energetycznej długo przed kryzysem. **W strategiach firm z północy naszego kontynentu ambitne cele korzystania z zielonej energii widniały od dawna; obecny kryzys tylko to przyspieszył.**

Agnieszka Zielińska

dyrektor zarządzająca, Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza (SPCC)

” Oczekujemy na **korzystniejsze rozwiązania regulacyjne oraz zachęty dla inwestycji w OZE** (dotacje, kredyty preferencyjne) czy też **ułatwienia w podłączeniu do sieci**.

Szczególnie niesprzyjająca pozostaje tu niewydolność krajowej sieci energetycznej. Również bariery biurokratyczne - związane z instalacją i podłączeniem własnego OZE - nie dopomagają rozwojowi tej technologii OZE w kraju (ustawa 10H).

Tadeusz Baranowski

członek zarządu, SuperDrob

” Gdybyśmy chcieli zainwestować na przykład w fotowoltaikę, a mamy dużo miejsca na montaż paneli, to wydając na to około czterech milionów złotych - **bez żadnych grantów, bez żadnego wsparcia; musimy liczyć, że będzie się to zwracało co najmniej cztery lata. Z takim czasem zwrotu korporacja nam tego nie zatwierdzi...**

Oczywiście możemy szukać innych form, np. leasingu takich systemów, ale to bardziej komplikuje sytuację. **Wynajęliśmy jedną ze znanych firm doradczych, żeby wyszukała nam wszystkie możliwe granty**, więc nie wykluczam, że w przyszłości uda nam się w ten sposób skrócić czas zwrotu z inwestycji i postawimy własne źródła OZE.

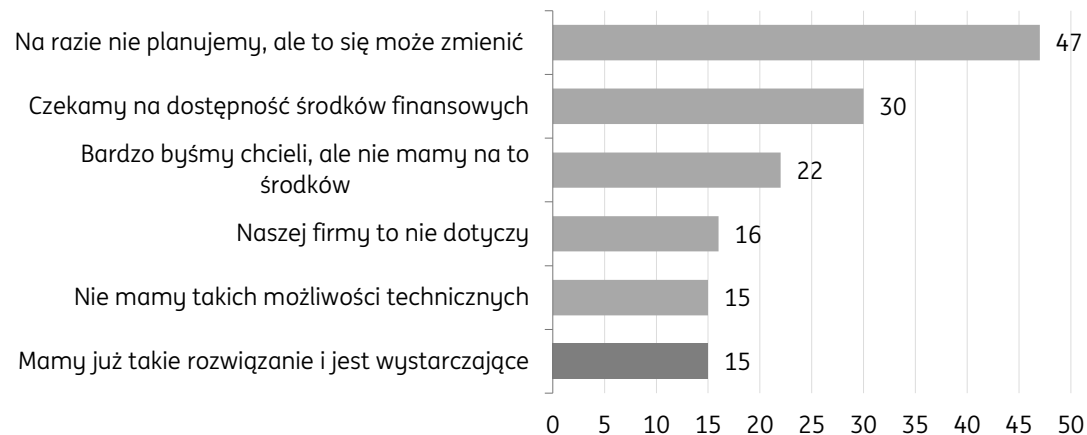
Adam Krępa, prezes

prezes, Federal-Mogul Gorzyce

Częstsze audyty energetyczne w firmach przemysłowych, inwestycje w efektywność

Dlaczego MŚP z przemysłu nie inwestują w efektywność energetyczną, N=73, % odpowiedzi

Źródło: Badanie GfK Polonia dla ING Banku Śląskiego <https://ekonomiczny.ing.pl/publikacja/773031>

” Niezależnie od wielkości, włoskie firmy w dobie kryzysu energetycznego zdecydowały się na **wiele inwestycji, żeby zwiększyć wydajność energetyczną** - poczynając od takich kroków, jak wymiana żarówek na energooszczędne, aż po budowę instalacji OZE (przede wszystkim paneli słonecznych). Jedną z firm w związku z kryzysem energetycznym przyspieszyła na przykład wcześniej planowany zakup maszyn i jednorazowo wprowadziła 11 nowych energooszczędnych urządzeń. Wspólną cechą właściwie wszystkich podmiotów było również **wprowadzanie audytów energetycznych**, które w niektórych przypadkach przed kryzysem nie były zbyt popularne...

Elisabetta Caprino

dyrektorka zarządzająca, Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce

Wyraźny wzrost kosztów energii pojawił się na pulpicie zadań dla zarządzających nie tylko firmami energochłonnymi.

- Firmy podjęły różnorodne działania na rzecz oszczędzania czy kontrolowania zużycia energii.
- Pierwszym krokiem dla inwestycji w efektywność energetyczną jest przeprowadzenie gruntownego audytu.
- Nasze wywiady wskazują na aktywność dużych firm w podejmowaniu inwestycji na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Badanie ilościowe w segmencie MŚP wskazywało raczej na postawę wyczekującą i uzależnienie tego typu inwestycji od dostępności środków finansowych.

” Dlatego nieustannie **poszukujemy jak najwyższej efektywności w zarządzaniu zużyciem mediów**, inwestujemy w nowoczesne rozwiązania technologiczne w funkcjonowaniu niemal wszystkich procesów operacyjnych, w tym zarządzaniu liniami produkcyjnymi i infrastrukturą w naszych zakładach. **Prowadzimy też audyty efektywności energetycznej (...)**. Stosujemy również systemy sterujące temperaturą pomieszczeń, eliminujące zbędne zużycie energii (na przykład w biurach podczas weekendów) czy wykorzystujemy oświetlenie strefowe, czujniki ruchu i systemy odzysku ciepła.

Poza nieustannym doskonaleniem własnego sposobu działania stawiamy też na długofalowe rozwiązania, które wybiegają w przyszłość. Kilka lat temu podjęliśmy decyzję o **korzystaniu z OZE**. Obecnie 100 proc. energii elektrycznej, wykorzystywanej przez wszystkie siedem fabryk grupy spółek Danone w Polsce, pochodzi ze źródeł odnawialnych.

Grzegorz Bobek

kierownik ds. ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, Danone

Badanie jakościowe

ING Bank Śląskiego i EEC – wywiady z firmami

Zakres badania. Ramowy kwestionariusz do rozmów

Zakres badania energetycznego w roku 2023

- Badanie jakościowe ING Banku Śląskiego i Europejskiego Kongresu Gospodarczego (EEC) polegało na przeprowadzeniu wywiadów z przedstawicielami 19 firm działających w Polsce oraz 2 izb handlowych w Polsce (skandynawskiej i włoskiej). Wywiady przeprowadzili dziennikarze portali Grupy PTWP w okresie styczeń-marzec 2023 roku.
- Nasze badanie dużych firm nawiązywało do badania ilościowego z ub. r. o skutkach szoku energetycznego dla firm z sektora MŚP, podsumowanego raportem *Reakcja polskiego biznesu na szok energetyczny 2022 - podwyżki cen, cięcia kosztów i zielone inwestycje*.
- Prócz lepszego zrozumienia skutków szoku energetycznego dla polskiej gospodarki, celem badania w tym roku było rozpoznanie perspektyw dla zielonych inwestycji w większych firmach – w bardziej efektywne energetycznie procesy produkcyjne, termomodernizację budynków czy własne źródła energii.
- Wszystkie firmy skłaniają się do niskoemisyjnego miksu energetycznego w Polsce za 20 lat, ale będzie to wymagało odpowiedniej koordynacji od strony organizacyjnej, technicznej czy finansowej. Inwestycje energetyczne w Polsce muszą również wpisać się w megatrendy globalne oraz ramy regulacyjne unijnej polityki klimatycznej.

Ramowy zestaw pytań dotyczył następujących kwestii:

1. Energia w kosztach ogółem
  - Orientacyjny udział nośników energii w kosztach firmy ogółem
  - Szacunkowy wzrost cen energii w ostatnich 12 miesiącach
  - Wpływ kosztów energii na ceny towarów i usług
  - Oczekiwania dotyczące cen energii 12 miesięcy naprzód
2. Reakcja na wysokie ceny energii 2022
  - Renegocjacje kontraktów, własne inwestycje energetyczne, zlecenie audytu energetycznego, inne
3. Bariery dla inwestycji w OZE i efektywność energetyczną
  - Co wstrzymuje większe zielone inwestycje
  - Rola wsparcia rządowego i kwestia segmentacji rynków energii
  - Obawy o dostęp do energii w 2023 roku
4. Rola polityki unijnej
  - Ocena działań UE w walce z kryzysem energetycznym
5. Energia przyszłości w Polsce
  - Czy wysokie ceny energii stanowią barierę rozwojową w Polsce
  - Jak będzie wyglądał miks energetyczny w Polsce za 20 lat
6. Czynniki ESG w działalności przedsiębiorstw, w tym presja kontrahentów

Przekrój firm uczestniczących w badaniu (19 firm, 2 izby handlowe)

Zróznicowana grupa rozmówców:

- W badaniu wzięli udział przedstawiciele firm przetwórstwa przemysłowego oraz firm logistycznych i transportowych. Były to osoby pełniące funkcje kierownicze w firmach.

Branże przetwórstwa przemysłowego:

- Automotive**
  - [Federal-Mogul Gorzyce](#), Adam Krępa, prezes zarządu
  - [ZF Automotive Systems Poland Częstochowa](#), Krzysztof Gablankowski, dyrektor
- Maszyny i urządzenia**
  - [Bizon](#), Piotr Komierowski, założyciel firmy
  - [Metal-Fach](#), Janusz Kaźmierowski, wiceprezes zarządu
  - [Stadler Polska](#), Tomasz Prejs, prezes zarządu
  - [ZPUE](#), Michał Wypychewicz, prezes zarządu
- Farmaceutyczna**
  - [Polpharma](#), Sebastian Szymanek, prezes zarządu
- Odzieżowa**
  - [LPP](#), Robert Koński, wiceprezes FIGENE Capital (w ramach PPA z LPP)
- Spożywcza**
  - [Danone](#) (grupa spółek), Grzegorz Bobek, kierownik ds. zrównoważonego rozwoju
  - [FoodWell](#) (d. Bakalland), Tomasz Szafarczyk, członek zarządu
  - [Grupa Żywiec](#), Magdalena Brzezińska, dyrektor ds. korporacyjnych
  - [Makarony Polskie](#), Wiktor Daniłowski, kierownik zespołu finansów
  - [SuperDrob](#), Tadeusz Baranowski, członek zarządu

Branża budowlana

- [Budimex](#), Ewelina Karp-Kręglicka, dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska

Firmy TSL (transport, spedycja, logistyka)

- [PKP Cargo](#), Dariusz Seliga, prezes

Hutnicwo i przemysł metalowy

- [ArcellorMittal Poland](#), Tomasz Ślęzak, członek zarządu
- [Cognor](#), Przemysław Sztuczkowski, prezes zarządu
- [CynkoMet](#), Mariusz Dąbrowski, prezes zarządu

Firma wydobywania węgla

- [Bumech](#), Marcin Sutkowski, prezes zarządu

Zagraniczne izby handlowe działające w Polsce:

- [Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza](#) (SPCC), Agnieszka Zielińska, dyrektor zarządzająca
- [Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce](#), Elisabetta Caprino, dyrektor zarządzająca.

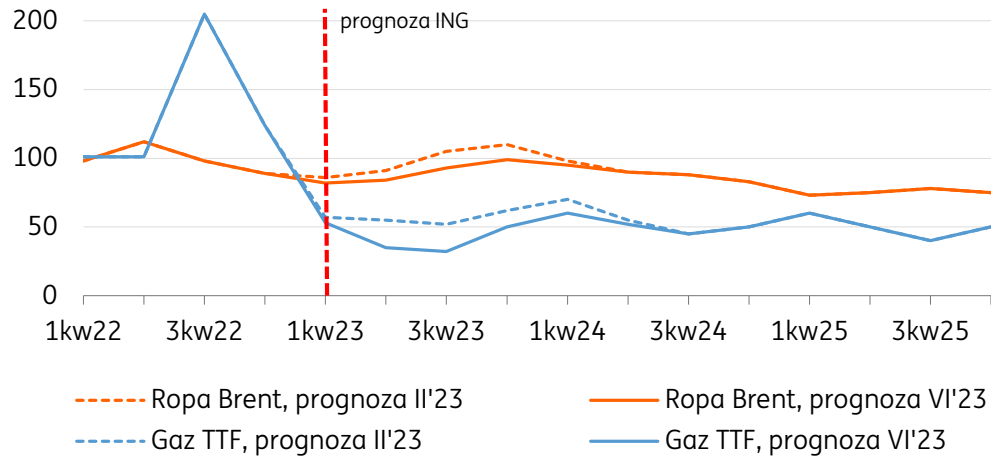

Bariery dla zielonych inwestycji przedsiębiorstw

Na początku 2023 r. firmy spodziewały się, że ceny energii minęły szczyty, ale ryzyka pozostały

Prognozy ING cen ropy i gazu ziemnego, US\$/baryłka i €/MWh

Źródło: ING Monthly, Luty 2023 i Czerwiec 2023.

” Uważam, że **szczyt wzrostów cen energii mamy zdecydowanie za sobą** i już jesteśmy świadkami znaczącego spadków ich poziomu. Proszę spojrzeć, co się stało z gazem, którego ceny znacznie spadły. Sięgały 1300 czy 1400 zł nawet, a zaraz spadną poniżej 200 zł. Zbliżamy się do cen przedwojennych czy nawet przed pandemicznych.

Uważam, że to samo się stanie z energią elektryczną - chyba, że sytuacja wysokich cen będzie sztucznie kreowana w celu utrzymania monopolistycznego stanowiska kopalń węgla i elektrowni węglowych.

Przemysław Sztuczkowski,
prezes zarządu, Cognor

Normalizacja sytuacji raczej nie będzie oznaczać powrotu do niskich cen.

- Choć większość firm spodziewała się normalizacji cen energii w trakcie roku 2023, praktycznie nie było oczekiwań na powrót do niskich stawek z czasów pandemii. Wynika to z konieczności inwestycji w infrastrukturę energetyczną i reorientacji ze wschodu na zachód i północ w Polsce i Europie.

” **Krótkoterminowe skoki ceny energii na rynku, owszem, mogą być bardziej lub mniej atrakcyjne, ale nie pozwalają na realizację inwestycji w długim terminie, w tym na przykład na wybudowanie farmy w modelu project finance.** Musimy mieć oparcie w długoterminowym kontrakcie. Jego wartość określamy oczywiście wspólnie z odbiorcą - tak, aby warunki były dobre dla obu stron.

Robert Koński
wiceprezes zarządu, Figene Capital

” **Jestem pewien, że w końcu prądu i gazu zabraknie. Nakładają się tu dwa zjawiska: globalne ocieplenie i bieżące problemy z zaopatrzeniem w surowce energetyczne spowodowane przez wojnę.** Jeśli chodzi o tę pierwszą tendencję: przypomnę rok 2015, gdy w upalne lato Polska stanęła na krawędzi blackoutu, a zakładom produkcyjnym wyłączano prąd.

To do nas wróci... Rzeki będą wysychać, elektrownie nie będą miały się czym chłodzić. Nie mówiąc o tym, że będą coraz starsze. Zanim wybudujemy alternatywne źródła energii, zanim powstanie nowa sieć energetyczna, która pozwoli przesyłać prąd z farm wiatrowych na morzu czy fotowoltaicznych budowanych na lądzie, zanim powstaną elektrownie atomowe, **w średniej perspektywie - 3-5, może 10 lat - czekają nas bardzo trudne czasy.**

Tomasz Prejs
prezes zarządu, Stadler Polska

Realizacja inwestycji energetycznych wymaga pokonania wielu barier

” **Postanowiliśmy natomiast inwestować w OZE.** Na podstawie strategii „Cognor go green” powołaliśmy nową spółkę - PSG Green Investment i chcemy całkowicie uniezależnić się od tradycyjnej energetyki. Mamy zamiar „zazielenić” całą stal, którą będziemy produkowali... Myślę, że w ciągu kilku lat nam się to uda (...).

Na naszym rynku nie odczuwamy jeszcze nacisku na wprowadzenie na rynek zielonej stali, ale kiedy rynek i unijna legislacja zaczną żądać zielonej stali, będziemy na to gotowi (...).

Podobnie jak Orlen, Synthos czy KGHM **jesteśmy zainteresowani także energią atomową w postaci SMR.** Przy czym cały czas mówimy o produkcji energii nie na sprzedaż, ale dla własnych potrzeb, do wykorzystania w procesach produkcyjnych. To diametralnie zmienia sytuację kosztową.

Przemysław Sztuczkowski,
prezes zarządu, Cognor

” **Biurokracja, biurokracja, biurokracja! Powoduje opóźnienia przy podłączaniu się producentów OZE do sieci energetycznej. Linie energetyczne też nie są przygotowane do rosnącej produkcji ze źródeł odnawialnych.**

Brakuje dobrego programu, nazwijmy go „Prąd Kowalskiego plus”, który by był atrakcyjny pod względem rozliczania sprzedaży i zakupu prądu dla dużych inwestorów i małych. Ustawa wiatrakowa w obecnym kształcie powoduje, że ani sami nie możemy wybudować wiatraków, ani znaleźć rozsądnej ceny zbycia prądu.

Rozumiemy potrzebę ostrożności przy podłączaniu nowych źródeł OZE - są uważane za źródła nieregularnej dostawy energii. **Oczekujemy jednak, że rząd przeprowadzi modernizację systemu jej dystrybucji.** Korzystne byłoby też wsparcie technologii magazynowania energii - tak, by stała się bardziej dostępna, co zachęci do inwestycji przemysłowych w instalacje typu off-grid.

Sebastian Szymanek
prezes zarządu, Polpharma

Inwestycje efektywność czy OZE są strukturalną odpowiedzią firm na ryzyka energetyczne.

- Przerzucanie wyższych kosztów energii na własne ceny towarów i usług było powszechnym, ale doraźnym działaniem firm; zielone inwestycje stanowią odpowiedź strukturalną, ale wiąże się z tym proces, który jest jednak uciążliwy.
- Wśród barier inwestycyjnych firmy wymieniały m.in.:
  - potrzebę „uwolnienia” inwestycji z Krajowego Planu Odbudowy,
  - uciążliwą biurokracją w przyłączaniu OZE do sieci,
  - nieprzystosowanie sieci dystrybucyjnych.
- Także firmy energochłonne (producenci stali) planują inwestycje w ograniczenie konsumpcji energii i własne OZE. Do barier wstrzymujących te inwestycje zaliczają brak strategii transformacji sektora energii i energochłonnego przemysłu.

” **Niestety, obowiązujące rozwiązania legislacyjne, w tym słynna już zasada 10H, poważnie utrudniają rozwój sektora energetyki wiatrowej (...).**

Od strony technicznej z pewnością dużą barierą stanowi ograniczona przepustowość sieci przesyłowych. Konieczne są inwestycje w infrastrukturę, która dziś jest niedostosowana do obecnych, a z pewnością i przyszłych potrzeb.

Agnieszka Zielińska
dyrektorka zarządzająca, Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza (SPCC)

Polska wciąż zbyt wolno rozwija produkcję energii z OZE

Dlaczego firmy MŚP nie podjęły jeszcze inwestycji w OZE, N=249, % odpowiedzi

Źródło: Badanie GfK dla ING Banku Śląskiego. Więcej: <https://ekonomiczny.ing.pl/publikacja/773031>

” Zmiany klimatu powodują, że **rozwój w kierunku odnawialnych źródeł energii jest jedynym możliwym. Każdy kraj realizuje to jednak w innym tempie.**

Niestety, Polska robi to zbyt wolno, dlatego tak dużo płacimy za energię. Z pewnością wysokie ceny energii utrzymają się do momentu, w którym OZE nabierze odpowiedniej skali. Chyba też jasne jest, że bez atomu będzie trudno, a na ten czekamy już ponad 10 lat. (...) Już w 2020 roku mieliśmy mieć pierwszą działającą elektrownie jądrową - to się nie wydarzyło. Rozwój energii wiatrowej został zablokowany na kilka lat.

Magdalena Brzezińska,
dyrektor ds. korporacyjnych, Grupa Żywiec

Przyspieszenie inwestycji w OZE, ale wciąż poniżej potencjału i długofalowych potrzeb.

- Choć przyspieszenie inwestycji w nowe moce OZE jest widoczne w ostatnich latach, w ocenie niektórych rozmówców odbywa się to wciąż poniżej potencjału.
- Ubiegłoroczne badanie ilościowe sugeruje, że około 1/3 firm, które nie podjęły inwestycji we własne OZE, czeka na dostępność środków finansowych lub korzystniejszych rozwiązań ze strony państwa.

[Inwestycje w OZE wstrzymuje] na pewno **przepustowość i architektura sieci przesyłowej**. W kontekście rozwoju nowych źródeł, inwestycje we wzmocnienie naszej infrastruktury elektroenergetycznej są konieczne. Z pewnością kolejną pożądaną zmianą jest **umożliwienie tzw. cable pooling**, czyli technologii współdzielenia infrastruktury energetycznej np. pomiędzy farmy wiatrowe i fotowoltaiczne. W naszej szerokości geograficznej, gdy zazwyczaj świeci słońce, to nie wieje wiatr (i odwrotnie); instalacja fotowoltaiczna może doskonale uzupełniać w systemie przyłączoną do tego samego łącza farmę wiatrową.

Pomocna byłaby również możliwość przyłączania wiatraków bezpośrednim kablem do odbiorców (**tzw. direct line**), co w tej chwili nie jest możliwe, a mogłoby stać się odpowiedzią na brak przepustowości sieci w jej dzisiejszej kondycji.

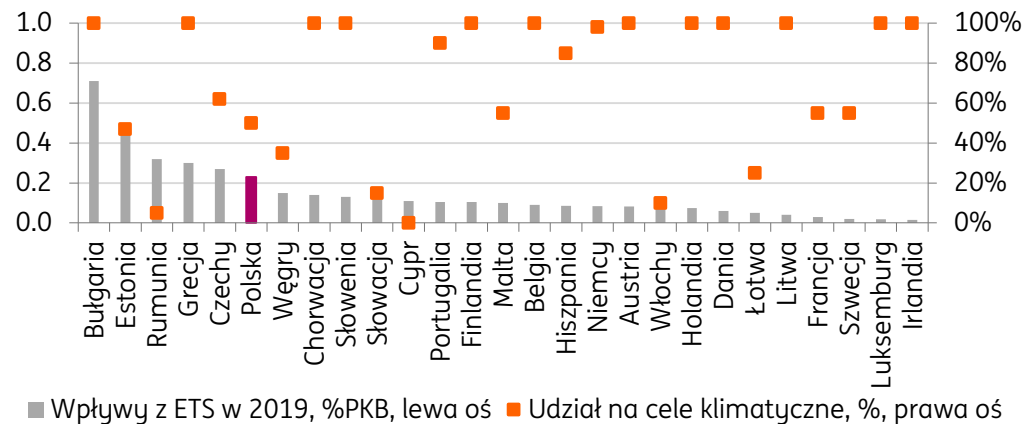
Z dużym oczekiwaniem patrzemy też na rozstrzygnięcia w sprawie **Krajowego Planu Odbudowy**, w którym zawarte są istotne środki na modyfikację naszego miksu energetycznego. (...) Z dużą nadzieją patrzemy też na to, co się dzieje w technologiach składowania, czyli **magazynów energii**. To może być ważny aspekt zmiany miksu energetycznego, wspomagający jego mniej stabilne źródła.

Robert Koński
wiceprezes zarządu, Figene Capital

Finansowanie zielonych inwestycji i ochrony klimatu z dochodów z EU ETS

Dochody z EU ETS w 2019 roku i ich udział przeznaczony na cele klimatyczne

Źródło: EBC, The climate change challenge and fiscal instruments and policies in the EU, Occasional Paper Series No. 315, 2023.

Wysokie ceny uprawnień do emisji CO2 to - z mojej perspektywy - bardzo zdroworozsądkowy sposób ochrony środowiska. Trzeba pamiętać, że te pieniądze pozostają w gestii państwa, które je pobiera. Środki z opodatkowania źródeł węglowych powinny być reinwestowane.

Niestety, nasz rząd nie wykorzystał odpowiednio tych pieniędzy, które - zamiast na cele związane z rozbudową niskoemisyjnych źródeł energii - jak sądzę zostały przeznaczone na programy socjalne - i w pewien sposób zmarnowane. Unia Europejska nałożyła na nas jedynie rygor oszczędzania i inwestowania w odnawialne źródła energii.

Piotr Komierowski

założyciel firmy, Bizon

Tylko 1/2 polskich dochodów z EU ETS przeznaczono na klimat.

- Dochody publiczne mogą stanowić istotne źródło finansowania zielonych inwestycji. W warunkach roku 2019, przy cenie EUA nieznacznie powyżej €20/tonę CO₂, przekraczały 0,2%PKB. Przy 4-krotnie wyższej cenie EUAs w kolejnych latach, proporcjonalnie wzrosły. Polska przeznaczała około połowę tych wpływów na cele klimatyczne, wiele krajów UE wydawało na to ich całość.

Skala zaniedbań w polskim systemie energetycznym jest gigantyczna – tak w poziomie mocy wytwórczych, jak i jakości infrastruktury przesyłowej. Zmarnowaliśmy większość środków pochodzących z handlu CO₂ oraz z innych źródeł z Unii Europejskiej przeznaczonych na ten cel. Niestety, nie jesteśmy tutaj wyjątkiem – wiele państw Wspólnoty wybrało tę drogę (...).

Polityka Unii Europejskiej jest rozsądna – we Wspólnocie nie mamy wystarczających zasobów paliw kopalnych a te, same w sobie, obciążają środowisko. Problemem nie jest Unia – **problemem jest to, że mechanizm płacenia za uprawnienia do emisji CO₂ zakładał reinwestycję tych pieniędzy w rozwój OZE oraz innych sposobów ograniczenia zużycia i zależności od paliw kopalnych; te reinwestycje niestety nie nastąpiły bądź nastąpiły w niewielkim stopniu.**

Tomasz Szafarczyk

członek zarządu, FoodWell (d. Bakalland)

[Inwestycje energetyczne] wstrzymuje przede wszystkim finansowanie. Ten problem można byłoby rozwiązać, wprowadzając inwestycyjny kapitał prywatny; innymi hamulcami są kwestie regulacyjne, choć w tym przypadku pojawiają się pierwsze pozytywne zmiany.

Ewelina Karp-Kręglika

dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska, Budimex

Priorytet

Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych

Firmy widzą niskoemisyjny miks energetyczny w Polsce za 20 lat z OZE i atomem

MKiŚ: Uzupelnienie PEP2040 o nowy scenariusz dla sektora elektroenergetycznego, kwiecień 2023

Przyszłość polskiej elektroenergetyki w 2040 r.

- ▶ Dywersyfikacja, niezależność i bezpieczeństwo energetyczne
- ▶ Podwojenie mocy zainstalowanej w systemie do **130 GW**
Rozwój energetyki jądrowej, w tym SMR do **7,8 GW**
Rozwój OZE do **88 GW**
- ▶ Węgiel jako przejściowe paliwo i stabilizator transformacji
- ▶ Rozwój sieci przesyłowych i dystrybucyjnych
- ▶ Budowanie lokalnych tańców dostaw
- ▶ Wdrożenie nowoczesnych technologii (H2, magazyny, DSR, in.)

Źródło: strona internetowa MKiŚ, kwiecień 2023.

Chciałabym, aby (w Polsce - red.) odwrócone zostały proporcje miks - tj. 70 proc. dla OZE i atomu oraz 30 proc. paliwa kopalne. Choć - patrząc na tempo zmian - sądzę, że 20 lat to trochę za mało... Bliższa tej prognozie jest perspektywa 30-letnia

Ewelina Karp-Kręglika

dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska, Budimex

Zapowiedź aktualizacji polityki energetycznej 2040.

- Kierunek zmian do zeroemisyjnej przyszłości Polski jest oczywisty, kwestią sporną pozostaje tempo dochodzenia do celu długoterminowego, które oddaje ścieżka inwestycji energetycznych.
- W perspektywie najbliższych dwóch dekad polski rząd planuje rozwijać OZE i energetykę jądrową, w tym SMR.
- Rozwój sieci przesyłowych i dystrybucyjnych jest warunkiem sine qua non dla realizacji takiej strategii.

” Myślę, że atom będzie stabilną bazą. To technologie najbardziej efektywne energetycznie. Jeżeli przeliczymy wydajność danego surowca na ilość wyprodukowanej energii i dostępność tych surowców, to musimy się zgodzić, że to dobre rozwiązanie. Atom będzie stanowił kilkadziesiąt procent w miksie energetycznym; resztę będziemy uzupełniać OZE.

Michał Wypychewicz

prezes zarządu, ZPUE

Sądzę, że niedługo będziemy mieli do czynienia z brownoutami i blackoutami. Doświadczaliśmy ich już przecież podczas letnich pików, w sytuacji niezagrażonych dostaw paliw z dotychczasowych kierunków.

Dlatego tak ważne jest, żeby jak najszybciej uruchomić inwestycje w nowe, zeroemisyjne moce, w tym skutecznie odblokować potencjał drzemący w odnawialnych źródłach energii.

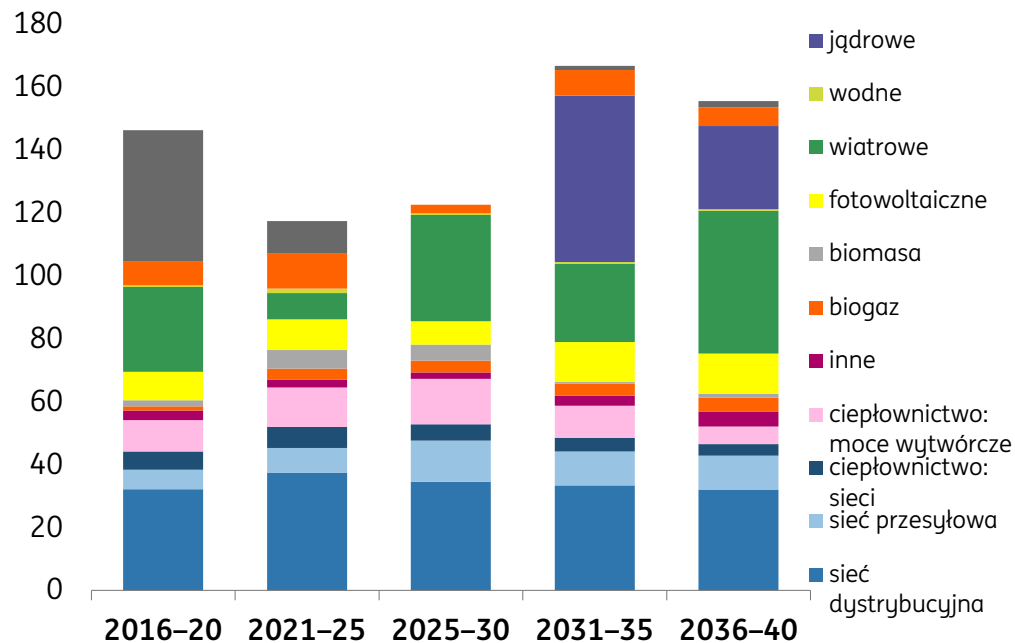
Robert Koński

wiceprezes zarządu, Figene Capital

Przepustowość sieci dystrybucyjnych jako wąskie gardło systemu

Inwestycje w energię i ciepłownictwo wg
PEP2040, mld zł, ceny stałe 2018 r.

Źródło: Polityka Energetyczna Polski do 2040 (obliczenia ARE), marzec 2021.

Na pewno są to **trudności w podłączeniu do sieci, wynikające z jej zaawansowanego wieku i przepustowości**. Przed rokiem 2022 stosunkowo niskie koszty energii powodowały, że zwrot z inwestycji był za niski, odległy w czasie, co nie zachęcało do tego typu działań.

Wiktor Daniłowski

kierownik zespołu finansów, Makarony Polskie

Według PEP inwestycje w sieci do 2040 r. mają stanowić około 1/3 inwestycji w elektroenergetyce i ciepłownictwie.

- Według oficjalnej Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. z marca 2021 r., w elektroenergetyce i ciepłownictwie trzeba zainwestować równowartość 23%PKB łącznie, czyli średnio około 1,1%PKB rocznie. Dodając inwestycje w sektorze paliwowym kwota ta rośnie do 41%PKB (2,0%PKB rocznie). W scenariuszu niskoemisyjnym istotne będą też wydatki od strony popytowej (budynki, transport, przemysł). Łączne nakłady rosną do 76%PKB, czyli ok. 3,8%PKB rocznie.
- Wydatki na sieci mają stanowić około 1/3 nakładów w elektroenergetyce i ciepłownictwie w ciągu najbliższych 2 dekad.
- Założone inwestycje na sieci w PEP2040 wydają się zaniżone przy scenariuszu powszechnej elektryfikacji w dochodzeniu do neutralności klimatycznej w 2050 r.

W kwestii przyszłego miksu energetycznego w Polsce nie jestem optymistą. Chciałbym się mylić, ale moja opinia jest taka, że najpierw czeka nas „zaskoczenie” - związane z tym, jak w złym stanie jest infrastruktura energetyczna - a dopiero potem zaczniemy podejmować śmielsze decyzje inwestycyjne..

Tomasz Szafarczyk

członek zarządu, FoodWell (d. Bakalland)

W Polsce nie ma obecnie wystarczającej infrastruktury przesyłowej - i to jej budowę należy się zająć w pierwszej kolejności (...).

Obecnie rewolucja prosumencka zatrzymała się na poziomie mikroinstalacji, bo infrastruktura nie jest w stanie przenieść nadmiaru wytwarzanej przez nie energii, a co dopiero, gdyby musiała przyjąć energię z makroinstalacji. Jeśli mamy ponieść koszty inwestycji, to interesuje nas możliwość oddawania energii do sieci, gdy nie będzie jej potrzebował nasz zakład.

Tomasz Prejs

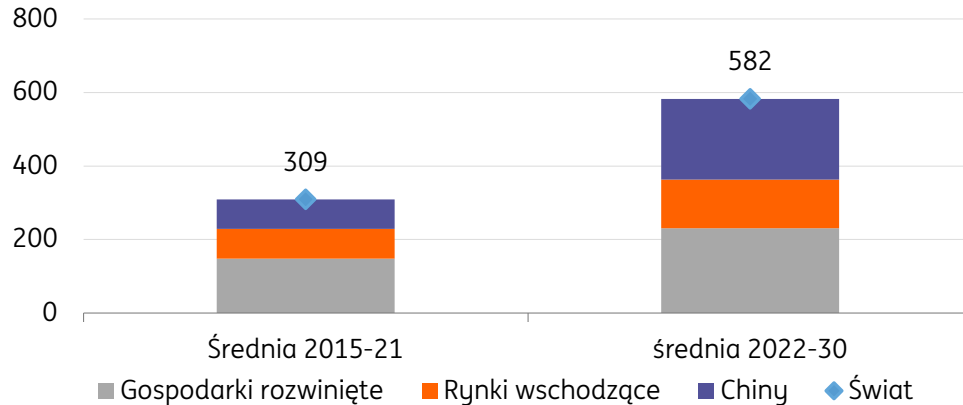
prezes zarządu, Stadler Polska

Przepustowość sieci dystrybucyjnych jako wąskie gardło systemu - nie tylko w Polsce

Globalne inwestycje w sieci energetyczne w scenariuszu Net Zero, w US\$ (2021) rocznie

Źródło: Międzynarodowa Agencja Energii (MAE), <https://www.iea.org/reports/smart-grids>

” Moim zdaniem **bardzo poważnym problemem jest to, że źródeł OZE nie można obecnie podłączyć do sieci dystrybucyjnych**, które nie są już w stanie ich obsłużyć. W ciągu ostatniego roku czy dwóch słyszałem wyłącznie o odmowach przyłączenia OZE do sieci...

To poważne wąskie gardło systemu, ponieważ nikt nie jest w stanie w kilka miesięcy przebudować sieci przesyłowych i dystrybucyjnych tak, aby obecne ograniczenia likwidować. W tym wypadku problemem jest zarówno czas, jak i potrzebne do tego pieniądze.

Po co budować OZE, skoro nie można go włączyć do sieci?

Przemysław Sztuczkowski,
prezes zarządu, Cognor

Polskie sieci elektroenergetyczne są nieadekwatne do przyszłych potrzeb. Według Międzynarodowej Agencji Energetycznej globalne inwestycje w sieci powinny się podwoić do 2030 roku.

- Od istotnego zwiększenia inwestycji w sieci dystrybucyjne i przesyłowe w najbliższej dekadzie uzależniona będzie płynna ekspansja OZE w tej dekadzie.

” [Zielone inwestycje wstrzymuje] **brak możliwości przyłączenia do sieci energetycznej.** Każdy planuje inwestycje tak, żeby zwróciły się one w jak najkrótszym czasie, a każde OZE trzeba de facto dopasować do własnego zużycia czy autokonsumpcji energii elektrycznej. Czy to wiatr, czy słońce - są okresy, kiedy to zapotrzebowanie jest duże, ale tworzą się też momenty, np. dni wolne od pracy, kiedy zakład nie będzie potrzebował takiej energii praktycznie wcale.

Brak przyłącza do sieci energetycznej powoduje, że wyprodukowanej energii nie można „wpuścić” do sieci, czyli nie można jej sprzedać – a to oczywiście wydłuża zwrot inwestycji. Myślę zatem, że w OZE możliwości są duże, ale brak szansy przyłączenia się do sieci pokazuje tu ograniczenia. Wiadomo zresztą co się stało z prosumentami...

Janusz Kaźmierowski
wiceprezes zarządu, Metal-Fach

” Cena energii będzie oscylowała wprost proporcjonalnie do chciwości rządu - nie ma innej odpowiedzi... **Rząd zachowuje bowiem monopol, który można by złamać poprzez szerokie dopuszczenie ludzi i firm do produkcji ze źródeł odnawialnych.** Celowo hamuje się jednak rozwój OZE - po to, żeby utrwalac ten monopol (...).

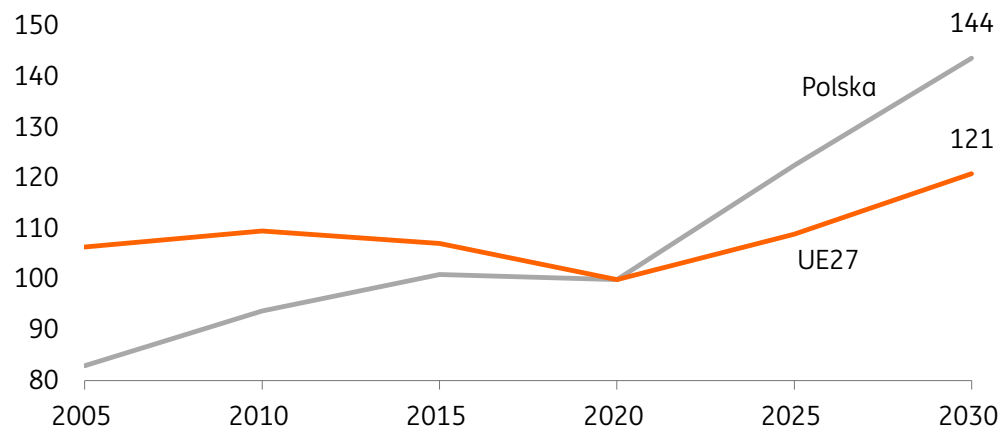
Odblokujcie prawa człowieka do przedsiębiorczości - i natychmiast pojawią się odnawialne źródła energii i nowe formy dostaw energii z wielu źródeł! Tyle że to ograniczy per saldo wpływy do Skarbu Państwa...

Piotr Komierowski
założyciel firmy, Bizon

Powszechna elektryfikacja wymaga kilkukrotnego wzrostu inwestycji w sieci do 2050 r.

Prognozowane zużycie energii elektrycznej do 2030 roku, rok 2020=100

Źródło: ING na podstawie danych Komisji Europejskiej, scenariusz MIX, lipiec 2021.

” W transporcie kolejowym jednym z kluczowych elementów transformacji energetycznej może być np. **wprowadzenie na szeroką skalę napędu wodorowego, ale także napędów hybrydowych** (m.in. z silnikami na gaz - LPG, CNG) - jeśli będzie to dojrzała technologia, obniżająca koszty operacyjne.

Dariusz Seliga

PKP Cargo, prezes zarządu

” Niekorzystne dla rozwoju energetyki odnawialnej jest to, że upolityczniamy ten temat. Druga kwestia to **niska techniczna gotowość sieci przesyłowych do przyłączenia kolejnych instalacji OZE.**

Krzysztof Gablankowski

dyrektor, Zakład Elektroniki ZF Automotive Systems Poland Częstochowa

Elektryfikacja sposobem na dekarbonizację przemysłu, transportu i budynków.

- Już dziś dostępne są technologie pozwalające na dojście do zeroemisyjnej energetyki w długim okresie. Przy takim założeniu, elektryfikacja w przemyśle czy transporcie pozwoli na dekarbonizację tych sektorów.
- KE szacuje, że będzie to oznaczać systematyczny wzrost popytu na prąd - o ponad 40% w Polsce i ponad 20% w UE27 w dekadzie lat 20-tych.

” W branży motoryzacyjnej będzie się, rzecz jasna, dokonywać transformacja w stronę elektromobilności. Włoskie firmy z branży motoryzacyjnej chcą jednakże dążyć do większej neutralności energetycznej w technologiach. Oprócz elektromobilności można również wykorzystywać niskoemisyjne paliwa, spełniające normę Euro 6 diesel.,

Elisabetta Caprino

dyrektor zarządzająca, Włoska Izba Handlowo-Przemysłowa w Polsce

” **Wierzę w elektryfikację transportu - z kilku względów.** Patrząc na zachodnie trendy, za którymi podążają międzynarodowe korporacje czy banki: emisyjność będzie jednym z kluczowych czynników nowoczesnej i efektywnej kosztowo gospodarki – niezależnie od naszych opinii. To fakt. **Państwa, które nie pójdą w tym kierunku i zachowają wysoki poziom emisyjności, staną się po prostu drogimi krajami, a firmy niechętnie będą tam lokować swoje zakłady produkcyjne.**

Podobnie będzie w przypadku transportu - pójdziemy w kierunku elektryfikacji, czyli rola paliw kopalnych (m.in. ropy) będzie się zmniejszała. Wierzę, że ropa stanie się kolejnym węglem, a jej zużycie będzie spadać. Musimy iść w tę stronę

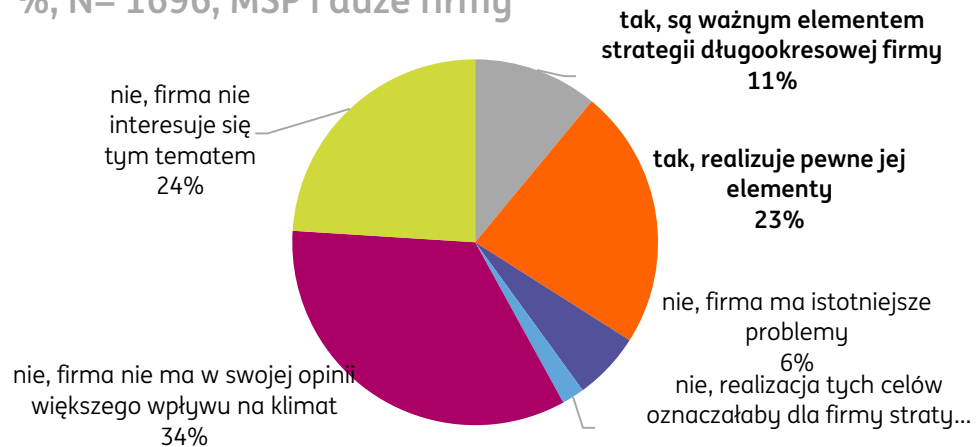
Michał Wypychewicz

prezes zarządu, ZPUE

Powolna transformacja energetyczna w Polsce przy rosnącej roli wymogów ESG na świecie

Polskie firmy z celami dekarbonizacji i neutralności klimatycznej, %, N= 1696, MŚP i duże firmy

Źródło: NBP, Szybki Monitoring, 100. edycja, styczeń 2023 r.

Właściwie wszyscy klienci w tej chwili wymagają od nas stopniowego przechodzenia na zieloną energię. Są tacy, którzy życzą sobie konkretnych dat i zapewnienia, że będziemy mieli finalnie 100 proc. energii ze źródeł odnawialnych. Ta presja jest odczuwalna. Ambitnym celem Grupy ZF stało się osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2040 roku - poprzez między innymi systematyczne ograniczanie emisji CO2, w całym łańcuchu dostaw.

To - moim zdaniem - dobry kierunek zmian. Tego oczekuje rynek. 20 lat temu sprzedawano samochody, pokazując odpowiednią liczbę gwiazdek uzyskanych w crash-testach. Prawdopodobnie już niedługo samochody będą się lepiej sprzedawały wtedy, gdy producent będzie w stanie zadeklarować, że ich produkcja odbywała się przy małym wpływie na środowisko.

Krzysztof Gablankowski

dyrektor, Zakład Elektroniki ZF Automotive Systems Poland Częstochowa

Polskie duże firmy podążają za megatrendami globalnymi w obszarze ESG, małe i średnie firmy są bardziej sceptyczne.

- Nasze badania jakościowe wskazują, że świadomość o rosnącej roli czynników ESG mocno występuje w polskich dużych firmach. I tym razem wypowiedzi przedstawicieli przedsiębiorstw są tego potwierdzeniem. Firmy wskazują na konkretne zobowiązania klimatyczne i działania służące poprawie efektywności energetycznej, zwiększenia udziału OZE.
- Rysująca się dychotomia między podejściem dużych firm i sektora MŚP może prowadzić do środowiskowych zaburzeń w łańcuchach dostaw. Potrzebna jest platforma do wymiany wiedzy i doświadczenia.

W spółce jeszcze w 2020 roku powołaliśmy komisję ds. energii - monitoruje ona jej zużycie oraz wskazuje obszary do poprawy. Przynajmniej raz w roku przeprowadzamy przegląd energetyczny spółki, na podstawie którego ustalamy wewnętrzne cele energetyczne (...).

Nasi partnerzy biznesowi, których działania są związane ze znaczącym zużyciem energii, otrzymują informacje potrzebne do budowania świadomości (celem poprawy wyniku energetycznego). To się opłaca nam wszystkim - również w kontekście zrównoważonego rozwoju.

Ambitne cele stawia się na początek dużym przedsiębiorstwom i spółkom giełdowym, niedługo jednak to się powinno zmienić. Wielkie przedsiębiorstwa nie są bowiem w stanie raportować wskaźników w całym łańcuchu wartości bez pozyskania danych wyjściowych od dostawców. I tego będą oczekiwać; my już o takie dane pytamy. Brakuje kampanii, która zbuduje świadomość małych i średnich przedsiębiorstw w kwestii ESG.

Ewelina Karp-Kręglicka

dyrektor biura zakupów, jakości i środowiska, Budimex

Kryteria ESG będą decydować o dopuszczeniu firm do współpracy

” Nasza firma otrzymuje zapytania związane z ESG od swoich klientów i „kaskaduje” je na swoich dostawców. Motorem zmian jest nie tylko polityka Unii Europejskiej, ale rosnąca świadomość konsumentów, a w efekcie – także klientów np. sieci handlowych.

Od firm oczekuje się strategii dekarbonizacji, redukcji emisji czy poprawy efektywności energetycznej, ale również długofalowych działań w sprawach społecznych - unormowania kwestii etycznych, związanych z prawami człowieka i jakością życia pracowników w całym łańcuchu dostaw.

Wymaga się też otwartości na audyty społeczne oraz **obliguje się firmy, by brały odpowiedzialność za to, z kim i na jakich zasadach współpracują.**

Tadeusz Baranowski

członek zarządu, SuperDrob

” Na tym polu dalece wykraczamy poza analizę bezpośredniego wpływu naszych procesów na środowisko. **Nawiązujemy, rozwijamy oraz zacieśniamy współpracę z naszymi partnerami biznesowymi (w ramach całego łańcucha dostaw), którzy również włączają się w realizację celów środowiskowych czy społecznych.**

Grzegorz Bobek

kierownik ds. ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, Danone

” Wspomniane czynniki [ESG] te mają coraz większe znaczenie przy wyborze dostawców i partnerów biznesowych i nie ma wątpliwości, że w najbliższym czasie stanie się to standardem dla wszystkich podmiotów gospodarczych. Nasi klienci są bardzo zainteresowani „zieloną” stalą (...).

Klienci mają możliwość zakupu **certyfikatów dołączonych do zamówień, które pozwalają na zgłoszenie redukcji emisji poziomu 3.** To rozwiązanie cieszy się wśród naszych partnerów dużym zainteresowaniem.

Tomasz Ślęzak

członek zarządu, ArcelorMittal Poland

” **Jeżeli chcemy być globalnym graczem, to musimy być „zieloni” w działaniu,** mieć też strategię zmniejszania śladu węglowego. Tego wymagają od nas kontrahenci i klienci, ale taka jest też nasza odpowiedzialność społeczna. (...). **Strategię ESG traktujemy nie tylko jako odpowiedź na rosnące wymagania, ale przede wszystkim jako szansę na rozwój organizacji,** budowę wartości dla biznesu i naszego otoczenia. Uważam, że jest to też szansa przyciągania klientów i pracowników, dla których takie działania są istotne.

Nasi partnerzy czy instytucje finansowe mówią: sprawdzam, dlatego w sprawie ESG już **od dawna podlegamy licznym ich audytom.** Jednak to nie tylko ocena, ale też wspólne uczenie się, inspirowanie i wypracowywanie rozwiązań. Na przykład **modele transformacji elektrociepłowni i docelowej rezygnacji z węgla wypracowaliśmy w dialogu z bankami.** W odpowiedzi na potrzeby naszych globalnych klientów po raz pierwszy policzymy w tym roku ślad węglowy dla wybranych produktów (...).

Mamy Kodeks postępowania dostawców, klauzule etyczne w umowach, wdrożyliśmy też ankietę samooceny dostawców pod względem ESG. W najbliższych latach planujemy stworzenie programu, który będzie zachęcał ich do mierzenia śladu węglowego.

Sebastian Szymanek

prezes zarządu, Polpharma

Unijna polityka klimatyczna

Ceny uprawnień do emisji EUA, €/tCO₂

Źródło: Bloomberg.

” **Bałagan na rynku uprawnień do emisji CO₂** i sztuczne pompowanie ich cen (m.in. przez dopuszczanie do handlu nimi funduszy inwestycyjnych, banków, podmiotów spekulacyjnych) to dla mnie abstrakcja. Nie taka była idea wprowadzenia tego systemu uprawnień...

Dobrym posunięciem stało się zaś wspieranie rozwoju OZE w każdej postaci.

Uważam, że **Unia powinna jak najszybciej przyrzeć się małym reaktorom jądrowym SMR**, a odchodzić od dużych elektrowni. (...). Jeżeli wprowadzenie ich okaże się sukcesem, to Wspólnota powinna maksymalnie skrócić procesy legislacyjne i regulacyjne, by umożliwić wykorzystanie tej technologii.

Przemysław Sztuczkowski,
prezes zarządu, Cognor

Dzisiejszy miks energetyczny Polski praktycznie uniemożliwia inwestycje w branżach energochłonnych.

- Konieczność uwzględniania kryteriów ESG w polskim biznesie – mocno zintegrowanym z europejskimi łańcuchami dostaw – uzasadnia rosnącą restrykcyjność i konsekwencja we wdrażaniu polityki klimatycznej UE.
- Przejawia się ona m.in. na utrzymaniem wysokich cen uprawnień do emisji we Wspólnocie.

”

Unia zdecydowała się na regulację limitów cenowych na ceny gazu na 180 euro/1MWh. Ów limit spowodował, że na giełdach europejskich ceny się ustabilizowały, przez co ograniczone zostało pole do spekulacji. Ceny nie będą mogły przewyższyć nałożonego limitu i dzięki temu np. w III kwartale na giełdzie nie zobaczymy poziomów aż takich, jak w ubiegłym roku, czyli będzie można prognozować maksymalną cenę gazu. To dla nas - jako przedsiębiorstwa - jest oczywiście korzystne, bo możemy de facto zaplanować koszty.

Jeśli chodzi o energetykę jądrową... Jestem „za”, ale niekoniecznie za tą największą w jednej czy dwóch lokalizacjach – ze względu chociażby na sieć przesyłową. Ciekawym rozwiązaniem wydaje się rozproszona energetyka jądrowa, czyli SMR (małe reaktory modułowe). Pytanie tylko, jak to się sprawdzi i jak do tego podejść Polacy.

Janusz Kaźmierowski
wiceprezes zarządu, Metal-Fach

Unijna polityka klimatyczna w kontekście międzynarodowym

Rosnący globalny rynek „zielonych” technologii wpływa na nasilenie konkurencji globalnej.

- Dominującym dostawcą technologii i instalacji OZE są Chiny.
- USA mają świadomość wielkości nowego rynku, polityka prezydenta Bidena służy uzyskaniu specjalizacji i przewag konkurencyjnych w tym obszarze dla firm amerykańskich i na rodzimym rynku.
- UE realizuje najbardziej ambitną politykę klimatyczną w widzi w tym obszarze szanse na zielony wzrost i specjalizacje eksportowe.

” Unia zdecydowała się na regulację limitów cenowych na ceny gazu na 180 euro/1MWh. Ów limit spowodował, że na giełdach europejskich ceny się ustabilizowały, przez co ograniczone zostało pole do spekulacji. Ceny nie będą mogły przewyższyć nałożonego limitu i dzięki temu np. w III kwartale na giełdzie nie zobaczymy poziomów aż takich, jak w ubiegłym roku, czyli będzie można prognozować maksymalną cenę gazu. To dla nas - jako przedsiębiorstwa - jest oczywiście korzystne, bo możemy de facto zaplanować koszty.

Jeśli chodzi o energetykę jądrową... Jestem „za”, ale niekoniecznie za tą największą w jednej czy dwóch lokalizacjach – ze względu chociażby na sieć przesyłową. Ciekawym rozwiązaniem wydaje się rozproszona energetyka jądrowa, czyli SMR (małe reaktory modułowe). Pytanie tylko, jak to się sprawdzi i jak do tego podejść Polacy.

Janusz Kaźmierowski
wiceprezes zarządu, Metal-Fach

” Sprowadzając rzecz do przemysłu farmaceutycznego: polityka klimatyczna UE to recepta na dezindustrializację Europy. Bo trudno mi jednak sobie wyobrazić, że Wspólnota będzie tak mocno konsekwentna i wszyscy importerzy europejscy będą wymagać od dostawców azjatyckich, żeby byli „zieloni”.

Przypomnę, że unijni producenci leków generycznych od 80 do 100 proc. (w zależności od kraju) są uzależnieni od dostaw substancji czynnych (API) wytwarzanych w Chinach i Indiach.

Sebastian Szymanek
prezes zarządu, Polpharma

” Kolejnym istotnym czynnikiem jest protekcjonizm państwowy na świecie. Przykładem może być ustawa podpisana przez prezydenta Joe Bidena - Inflation Reduction Act (IRA) - zmierzająca nie tylko do obniżki inflacji, ale także do promowania lokalnej produkcji i przemysłu. Stawia to Unię i Polskę w trudnej sytuacji - odpływu inwestycji. Unia Europejska musi reagować i także mocniej wspierać energetykę opartą na produkcji lokalnej.

Michał Wypychewicz
prezes zarządu, ZPUE

Informacje i zastrzeżenia

- Analityk(cy), który przygotował ten raport zaświadcza, że poglądy wyrażone w niniejszym raporcie odzwierciedlają jego/ich osobiste poglądy na temat instrumentów finansowych i żadna część jego/ich wynagrodzenia nie jest i nie będzie bezpośrednio lub pośrednio powiązana zamieszczeniem poszczególnych rekomendacji (jeśli występują) lub opinii w niniejszym raporcie.
- Analityk(cy) zapewnia (zapewniają), że raport został przygotowany z należytą starannością i rzetelnością z oparciem na ogólnodostępnych faktach i informacjach uznanych przez analityka za wiarygodne, rzetelne i obiektywne, jednak ING Bank Śląski S.A. ani analityk nie gwarantują, że są one w pełni dokładne i kompletne.
- ING Bank Śląski S.A. ani analityk nie ponoszą odpowiedzialności za decyzje inwestycyjne podjęte na podstawie rekomendacji, ani za działania i szkody poniesione w wyniku decyzji inwestycyjnych podjętych na podstawie rekomendacji i informacji w niej zawartych. Odpowiedzialność za decyzje inwestycyjne podjęte w oparciu o treść rekomendacji ponoszą wyłącznie inwestorzy.
- Przedstawione w raporcie prognozy oraz elementy ocen, jak również zalecenia i sugestie zachowań inwestycyjnych, oparte są wyłącznie o analizę przeprowadzoną przez Analityka, bez uzgodnień z innymi podmiotami i opierają się na szeregu założeń, które w przyszłości mogą okazać się nietrafne. Ani ING Bank Śląski S.A. ani analityk nie udzielają żadnego zapewnienia, że podane prognozy sprawdzą się.
- Rekomendacja wydawana przez ING Bank Śląski S.A. obowiązuje do momentu zrealizowania kursu docelowego, chyba, że zostanie wcześniej zaktualizowana. Aktualizacja jest uzależniona od sytuacji rynkowej oraz subiektywnej oceny analityka.
- Wszelkie prognozy dotyczące poziomu kursów walutowych nie odnoszą się do instrumentów finansowych opartych na tych kursach walutowych.
- Nadzór nad ING Bankiem Śląskim S.A. sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego.
- Inwestowanie w instrumenty finansowe, w tym w papiery wartościowe, wiąże się z szeregiem ryzyk związanych m.in. z sytuacją makroekonomiczną kraju i na rynkach giełdowych, zmianami przepisów prawa i innych regulacji dotyczących działalności podmiotów gospodarczych. Inwestorzy korzystający z rekomendacji nie mogą zrezygnować z przeprowadzenia niezależnej oceny i uwzględnienia innych okoliczności niż wskazywane przez Analityka czy przez ING Bank Śląski S.A.

UJAWNIEŃ

- Wynagrodzenie analityków nie jest bezpośrednio związane z poszczególnymi transakcjami na instrumentach finansowych realizowanymi przez ING Bank Śląski lub jakkolwiek inny podmiot z Grupy ING, chociaż pośrednio uzależnione jest od ogólnego wyniku finansowego ING Banku Śląskiego.
- Ceny instrumentów finansowych: Ceny są ustalane z poprzedniego dnia zamknięcia na rynku krajowym, chyba że zaznaczono inaczej.
- Zawieranie transakcji: ING Bank Śląski S.A. i każdy z jego pracowników, w tym Analitycy w zakresie dozwolonym przez obowiązujące przepisy, mogą zawierać transakcje na instrumentach finansowych, o których mowa w niniejszym raporcie.
- ING Bank Śląski S.A. jest aktywnym uczestnikiem rynku walutowego oraz instrumentów finansowych, w tym instrumentów pochodnych i skarbowych papierów wartościowych, które mogą być przedmiotem rekomendacji.
- ING Bank Śląski S.A. oświadcza, że jest animatorem rynku lub dostawcą płynności w odniesieniu do skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych przez Ministerstwo Finansów (pełni funkcję Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych).
- Jednocześnie wprowadzone wewnętrzne rozwiązania organizacyjne (np. odseparowanie fizyczne osób sporządzających rekomendacje od jednostek zawierających transakcje) oraz obowiązujące bariery informacyjne mają na celu zapobieganie konfliktom interesów.
- Polityka przeciwdziałania konfliktom interesów: ING Bank Śląski S.A. zarządza konfliktami interesów mogącymi powstać w wyniku przygotowania i opublikowania rekomendacji w tym wprowadza odpowiednie rozwiązania organizacyjne, proceduralne i bariery informacyjne, które są monitorowane przez jednostkę Compliance.

Źródła danych: Macrobond, Bloomberg, Eurostat, GUS, NBP, ING, GfK Polonia, WNP.pl.

Reakcja polskiego biznesu na szok energetyczny. Perspektywy dla inwestycji energetycznych

